

บทที่ ๑

บทนำ

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของเนื้อหา

การศึกษารายชื่อภาษาไทในต่างประเทศ เท่าที่ได้มีผู้ศึกษากันมาแล้ว เป็นการศึกษารายชื่อภาษาไทที่พูดกันในประเทศจีน เวียดนาม อินเดียน พม่าและลาว ดังจะเห็นได้จากงานของ ฟัง-ไคว ลี (Fang-Kuei Li)^๑ วิลเลียม เจ. เกดเนย์ (William J. Gedney)^๒ จี. เอ. กรีเยสัน (G.A. Grierson)^๓ จิมมี่ จี. แฮริส (Jimmy G. Harris)^๔ และบรรจบ พันธุเมธา^๕ เป็นต้น ส่วนภาษาไทยที่พูดกันในรัฐกฉิ่นตัน ไทรบุรีและปะดิส ประเทศมาเลเซียนั้น เท่าที่ทราบไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดศึกษามาก่อน

ผู้วิจัยมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดสงขลา อันเป็นจังหวัดชายแดนที่มีอาณาเขตติดต่อกับรัฐไทรบุรีและปะดิส ซึ่งเป็นรัฐทางตอนเหนือของประเทศมาเลเซีย ได้ศึกษารายชื่อและสภาพการดำเนินชีวิตของคนไทยในมาเลเซียจากเอกสารบางเรื่อง เช่น ไทยในมาเลเซีย

^๑Fang-Kuei Li, A Handbook of Comparative Tai (Hawaii: The University Press of Hawaii, 1977).

^๒William J. Gedney, "A Comparative Sketch of White, Black and Red Tai," ในสังคมศาสตร์ปริทัศน์ฉบับพิเศษ (๑๔ ธันวาคม ๒๕๐๗): ๑-๔๗.

^๓G.A. Grierson, Linguistic Survey of India (Delhi: Shri Jainendra Press, 1966).

^๔Jimmy G. Harris, "Notes on Khamti Shan," in Tai Linguistics in Honor of Fang-Kuei Li (Bangkok: Chulalongkorn University Press, 1976), pp. 113-141.

^๕บรรจบ พันธุเมธา, ลักษณะภาษาไทยใหญ่เทียบกับภาษาไทยกรุงเทพฯ (พระนคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดศิวิลพร, ๒๕๐๔).

ของธำรงศักดิ์ อาวุธณะ^๑ ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมลายูในสมัยรัตนโกสินทร์ ตอนต้นของทวีศักดิ์ ล้อมลิ้ม^๒ บทความเรื่อง "ภาษาไทยในภาษามลายู" ของประพนธ์ เรืองณรงค์^๓ และ "เยี่ยมคนไทยในกัลลันตัน" ของปิฎก ยวนแหล และคนอื่น ๆ^๔ เป็นต้น เอกสารดังกล่าวนี้มีส่วนจูงใจให้ผู้วิจัยเดินทางไปเยี่ยมหมู่บ้านคนไทยที่อาศัยอยู่ในรัฐกัลลันตัน ไทรบุรีและปะลิส และทำให้ได้ทราบว่า ในรัฐทั้ง ๓ นี้มีคนไทยอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นกว่า รัฐอื่น ๆ คนไทยเหล่านี้ยังคงพูดภาษาไทยอยู่ในชีวิตประจำวัน เป็นภาษาไทยถิ่นที่มี ลักษณะบางประการแตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ และภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ ที่ใช้กันอยู่ในประเทศไทย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาษาไทยถิ่นที่ใช้ในปัจจุบันในรัฐ กัลลันตัน ไทรบุรีและปะลิส เพื่อที่จะได้ทราบถึงลักษณะที่สำคัญของภาษาไทยในรัฐทั้งสาม ดังกล่าวนี้

๒. ความมุ่งหมายของการวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาระบบเสียง คำ ความหมายของคำบางคำ และลักษณะบาง ประการของประโยคของภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันในรัฐกัลลันตัน ไทรบุรีและปะลิส

^๑ ธำรงศักดิ์ อาวุธณะ, ไทยในมาเลเซีย (พระนคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๑๗)

^๒ ทวีศักดิ์ ล้อมลิ้ม, ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมลายูในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา, ๒๕๑๖).

^๓ ประพนธ์ เรืองณรงค์, "ภาษาไทยในภาษามลายู" รวมแล้ว ๓ (กันยายน-ตุลาคม ๒๕๑๗) : ๔๒ - ๕๓.

^๔ ปิฎก ยวนแหลและคนอื่น ๆ, "เยี่ยมคนไทยในกัลลันตัน," รวมแล้ว ๓ (พฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๑๗) : ๔-๑๑, ๑๘.

๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบระบบเสียง คำ ความหมายของคำบางคำ และลักษณะ
บางประการของประโยคในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น กับภาษาไทยกรุงเทพฯ

๒.๓ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัย ๓ ถิ่นที่พูดในมาเลเซียกับ
ภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดในประเทศไทย

๓. ขอบเขตของกาวิจัย

๓.๑ งานวิจัยนี้จะมุ่งศึกษาระบบเสียง คำ ความหมายของคำบางคำและลักษณะ
บางประการของประโยคภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส ประเทศ
มาเลเซียเพียงรัฐละ ๑ หมู่บ้าน* ดังนี้

๓.๑.๑ รัฐกลันตัน ศึกษาเฉพาะภาษาไทยของคนไทยบ้านบ่อเสม็ด ตำบล
ตือหรือเกาะ (Terbok) อำเภอดูมไถ (Tumpat) เมืองโกตาบารู (Kota Bharu)

๓.๑.๒ รัฐไทรบุรี ศึกษาเฉพาะภาษาไทยของคนไทยบ้านนาข่า (Naka)
ตำบลเทกกายคาณ (Tekalkanau) อำเภอดังเพอวณ (Padang Terap) เมือง
อลอร์สตาร์ (Alor Setar)

๓.๑.๓ รัฐปะลิส ศึกษาเฉพาะภาษาไทยของหมไทยบ้านควมมุดัง
(Gua Musang) ตำบลจูปิง (Chuping) อำเภอะเร้า (Arau) เมืองคังงะ (Kangar)

๓.๒ เปรียบเทียบระบบเสียง คำ ความหมายของคำบางคำ และลักษณะบาง
ประการของประโยค ระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยแต่ละถิ่น ภาษาถิ่นที่วิจัยกับภาษาไทยกรุงเทพฯ
และภาษาถิ่นที่วิจัยกับภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดในประเทศไทย

๓.๓ ศึกษาอิทธิพลของภาษามลายูต่อภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น

๓.๔ ศึกษาความสัมพันธ์เพื่อจัดกลุ่มภาษาระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยกับภาษาไทยถิ่นใต้

๔. ข้อตกลงเบื้องต้น

๔.๑ งานวิจัยนี้จะเน้นหนักในการศึกษาเรื่องระบบเสียง ส่วนเรื่องอื่น ๆ จะกล่าว
ถึงเฉพาะลักษณะที่แสดงความแตกต่างที่สำคัญบางประการเท่านั้น

* ภูมิภาคผนวก จ. แผนที่ ๓,๔ และ ๕ ตามลำดับ.

๔.๒ ภาษาที่ใช้เก็บข้อมูลในงานวิจัยนี้ เป็นภาษาพูด ไม่ใช่ภาษาลายลักษณ์อักษรหรือภาษาเขียน

๔.๓ ข้อมูลทางภาษาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นข้อมูลทางภาษาไทย ๓ ชั้นที่ใช้พูดกันอยู่ในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๒ - ๒๕๒๖

๔.๔ การเปรียบเทียบระบบเสียง คำ ความหมายของคำ และประโยคระหว่างภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส กับภาษาไทยกรุงเทพฯ จะเปรียบเทียบเฉพาะลักษณะที่ปรากฏตามข้อมูลที่น่ามาใช้ในงานวิจัยนี้เท่านั้น

๔.๕ ภาษาไทยกรุงเทพฯ ที่นำมาใช้เปรียบเทียบในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยไม่ได้มุ่งศึกษาโดยตรง แต่จะนำความรู้ที่มีผู้ศึกษาหรือวิจัยไว้แล้ว รวมทั้งความรู้จากประสบการณ์ของผู้วิจัยมาใช้ประโยชน์ในชั้น เปรียบเทียบกับภาษาไทยทั้ง ๓ ชั้น

๔.๖ คนไทยที่กล่าวถึงในงานวิจัยนี้ หมายถึงชาวมาเลเซียเชื้อชาติไทย ที่ยังใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน นับถือพุทธศาสนา ยังถือวันในวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมไทย และอาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่ต้องกวดศึกษาในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๒ - ๒๕๒๖

๔. สมมุติฐานของกาววิจัย

๔.๑ ภาษาถิ่นไทยที่ใช้ในปัจจุบันในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส มีลักษณะบางประการที่เห็นลักษณะเฉพาะถิ่น ทั้งในเรื่องระบบเสียง คำ ประโยคและความหมาย

๔.๒ ภาษาไทยทั้ง ๓ ชั้นในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส มีทั้งลักษณะร่วมกันและแตกต่างกันกับภาษาไทยกรุงเทพฯ ลักษณะที่ร่วมกันมากกว่าด้านอื่น ๆ คือ ลักษณะของประโยค ส่วนลักษณะที่ต่างกันอย่างสำคัญคือ ระบบเสียง คำ และความหมายของคำบางคำ

๔.๓ ภาษาไทยทั้ง ๓ ชั้นในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส อาจจะได้รับอิทธิพลจากภาษามลายูในด้านต่าง ๆ บ้าง

๔.๔ ภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ชั้นมีความสัมพันธ์กับภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดในประเทศไทย

๖. ความสำคัญหรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

๖.๑ ทำให้ได้ทราบลักษณะของภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันในรัฐกลันตัน ไทวูรี และปะดิส ทั้งในด้านระบบเสียง คำ ความหมายของคำ และลักษณะบางประการของประโยค

๖.๒ งานวิจัยนี้จะช่วยให้เห็นแนวความคล้ายคลึง และความแตกต่างระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น กับภาษากวางตุ้ง และกับภาษาไทยถิ่นใต้

๖.๓ งานวิจัยนี้จะเป็นพื้นฐานสำหรับการวิจัยภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ทั้งในประเทศและนอกประเทศ โดยเฉพาะการศึกษาภาษาไทยถิ่นในรัฐอื่น ๆ ของมาเลเซีย ที่นอกเหนือไปจากการวิจัยครั้งนี้

๖.๔ ความรู้พื้นฐานจากงานวิจัยนี้ อาจเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาค้นคว้าทางด้านประวัติศาสตร์ มานุษยวิทยา ลักษณะทางสังคมวิทยา สภาพการใช้ภาษาสองภาษาในสังคมสองวัฒนธรรม และความรู้ด้านวัฒนธรรมสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับไทยและมาเลเซีย เป็นต้น

๗. วิธีดำเนินการวิจัย

๗.๑ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งเอกสารที่ให้ความรู้พื้นฐานในการกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ แหล่งข้อมูล ตลอดจนกลุ่มประชากรที่จะใช้ในการวิจัยและเอกสารที่ใช้เป็นหลักในการวิจัยโดยตรง

๗.๒ ติดต่อกับบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ เพื่อสอบถามข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ช่วยอำนวยความสะดวกในการเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูล

๗.๓ การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

๗.๓.๑ สักเลือกกลุ่มคนไทย ๓ กลุ่ม จากรัฐกลันตัน ไทวูรีและปะดิส เนื่องจากรัฐดังกล่าวนี้มีคนไทยอาศัยอยู่หนาแน่นที่สุด โดยอาศัยเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

๗.๓.๑.๑ เป็นกลุ่มคนไทยที่พูดภาษาไทยอยู่ในชีวิตประจำวัน

๗.๓.๑.๒ เป็นกลุ่มคนไทยกลุ่มใหญ่ที่สุดของแต่ละรัฐ

๗.๓.๑.๓ เป็นกลุ่มคนไทยที่อยู่ห่างไกลจากชายแดนของประเทศไทย

มากพอสมควร

๗.๓.๑.๔ เป็นกลุ่มคนไทยที่นับถือพุทธศาสนา ยึดมั่นในวัฒนธรรม
และขนบธรรมเนียมประเพณีแบบไทย

๗.๓.๑.๕ เป็นกลุ่มคนไทยที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นนั้นมาตั้งแต่ตั้งเดิม
และไม่มีการอพยพเข้ามาปะปนมากนัก

โดยอาศัยหลักเกณฑ์ดังกล่าว และโดยการสอบถามบุคคลที่เชื่อถือได้ ซึ่งอาศัยอยู่ใน
ท้องถิ่นนั้นอย่างรอบคอบ ผู้วิจัยจึงได้ตัดสินใจคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่จะใช้ทำการวิจัยดังนี้

รัฐกลันตัน ศึกษาภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันของคนไทยบ้านบ่อเสม็ด ตำบลดีริอ เบาะ
อำเภอคุมปีต เมืองโกตาบารู

พระครูวิเทศธรรมพิทักษ์ (แดง เศวตศรี) เจ้าอาวาสวัดพิณทองวราราม
(บ่อเสม็ด) ซึ่งเป็นชาวท้องถิ่นนั้นมาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบ้านบ่อเสม็ด
ซึ่งทางการมาเลเซียเรียกว่า "TERBOK" ไว้ดังนี้

บ้านบ่อเสม็ด เป็นหมู่บ้านของคนไทยที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในรัฐกลันตัน
ประชาชนอาศัยรวมกันอยู่เป็นกลุ่มก้อน ไม่กระจัดกระจายเหมือนหมู่บ้านอื่น ๆ
เป็นหมู่บ้านเก่าแก่ แต่สืบหาหลักฐานที่แน่นอนไม่ได้ว่า คนไทยได้เข้ามาตั้ง
รกรากอยู่ที่นี้มาตั้งแต่เมื่อไร คนไทยที่นับถือพุทธศาสนา ยึดมั่นในขนบธรรมเนียม
ประเพณี มีความคิดความเชื่อเท่านั้นเดียวกับคนไทยในประเทศไทย หมู่บ้านแห่งนี้
อยู่ห่างจากเขตแดนไทย โดยวัดระยะทางจากด่านตรวจคนเข้าเมือง อำเภอ
ตากใบ จังหวัดนราธิวาส ไปตามทางหลวงแผ่นดิน ประมาณ ๒๐ ไมล์ (๓๒
กิโลเมตร) มีวัดประจำหมู่บ้าน ๒ วัด คือวัดพิณทองวราราม และวัดแจ้งพุทธาวาส
ปัจจุบันมีครัวเรือนประมาณ ๒๐๐ ครัวเรือน มีประชากรประมาณ ๑๒๐๐ คน^๑

สัมภาษณ์พระครูวิเทศธรรมพิทักษ์, เจ้าอาวาสวัดพิณทองวราราม (บ่อเสม็ด),
๑๖ สิงหาคม ๒๕๒๒.

รัฐไทรบุรี ศึกษาภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันของคนไทยบ้านนาซ่า
(Naka) ตำบลเทอกายคามิน อำเภอบาตังเตวราท เมืองอมร์เตวาร์

จากการสัมภาษณ์นายญาณ สุรพงศ์ อายุ ๔๔ ปี อดีตครูสอนภาษาไทยโรงเรียน
ประชาบาลบ้านนาซ่า และเป็นผู้นำกลุ่มคนไทยรัฐไทรบุรี ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่และ
คนไทยบ้านนาซ่า ดังนี้

บ้านนาซ่า เป็นหมู่บ้านคนไทยที่ใหญ่ที่สุดของรัฐไทรบุรีมาตั้งแต่ครั้งอดีต
ในปี ค.ศ. ๑๘๕๓ (พ.ศ. ๒๔๙๖) ตอนอังกฤษปราบปรามผู้ก่อการร้ายในรัฐ
ไทรบุรี คนไทยในรัฐนี้แทบจะทุกหมู่บ้าน ถูกอังกฤษกวาดต้อนให้อพยพไปอาศัย
ในท้องถิ่นอื่นที่ทางการสามารถควบคุมได้โดยสะดวก ทั้งนี้เพื่อผลในทางการปราบ
ปราม แต่คนไทยก็กลับมาพักถิ่นที่รับกวาดต้อนไม่ได้จนอพยพในครั้งนั้น ทั้งนี้
เนื่องจากเป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่ ประชาชนมีหลักฐานมั่นคง ทำให้ไม่สะดวกต่อการ
อพยพ หมู่บ้านแห่งนี้จึงเป็นที่อยู่อาศัยของคนไทยในรัฐไทรบุรี ที่มีประวัติ
ยาวนานเป็นมาช้านาน มีวัดประจำหมู่บ้านที่วัดเทพขุมฤ หรือวัดม ต่ำ อยู่
ห่างจากเขตแดนประเทศไทยประมาณ ๔๔ ไมล์ (๔๔ กิโลเมตร) ปัจจุบันมี
ครัวเรือนประมาณ ๓๕๐ ครัวเรือน มีประชากรประมาณ ๑,๗๐๐ คน^๑

รัฐปะลิส ศึกษาภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันของคนไทยบ้านควมมุดสัง (Guar
Musang) ตำบลจุปัง อำเภอะเร้ว เมืองดงงะ

นายเกษียง ขุนพิทักษ์ อายุ ๖๐ ปี หัวหน้ากลุ่มคนไทยรัฐปะลิส และผู้ใหญ่บ้าน
บ้านควมมุดสัง ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่และคนไทยบ้านควมมุดสังดังนี้

บ้านควมมุดสัง เป็นหมู่บ้านคนไทยกลุ่มใหญ่ที่สุดของรัฐปะลิส มี
ครัวเรือนทั้งหมด ๑๔๒ ครัวเรือน มีประชากร ๔๑๖ คน หมู่บ้านนี้อยู่ห่าง
จากเขตแดนประเทศไทย ๑๔ ไมล์ (ประมาณ ๓๐ กิโลเมตร) มีวัดสุวรรณคีรี
(วัดควมมุดสัง) เป็นวัดประจำหมู่บ้าน คนไทยที่นี่ทุกคนนับถือพุทธศาสนา และ

^๑สัมภาษณ์ นายญาณ สุรพงศ์, หัวหน้ากลุ่มคนไทยรัฐไทรบุรี, ๑๖ กันยายน

ใช้ภาษาไทย ยึดมั่นในวัฒนธรรม และปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีเหมือนคนไทยท้องถิ่นภาคใต้ของประเทศไทย^๑

๗.๓.๒ ผู้บอกภาษา (Informant)

การศึกษาภาษาของแต่ละกลุ่ม ใช้ผู้บอกภาษากว่า ๓ คน เป็นผู้หญิง ๒ คน ชาย ๑ คน เหตุที่เลือกผู้บอกภาษาทั้งสองเพศ เพราะการใช้ภาษาในสังคมอาจแตกต่างกันโดยเพศเพิ่มเติมจากเพศ เข้มแข็งกับเพศที่ผู้หญิงใช้แต่ผู้ชายไม่ได้ใช้ และในท้องถิ่นเดียวกันมีคำอยู่หลายคำที่ผู้ชายใช้แต่ผู้หญิงไม่ได้ใช้ ดังนี้ เป็นต้น

เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกผู้บอกภาษาดังนี้

๗.๓.๒.๑ เป็นคนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นนั้นมาตั้งแต่กำเนิด

๗.๓.๒.๒ มีเวรพญาคชศักดิ์อยู่ในท้องถิ่นใบบอกแล้วไว้ก่อนกว่า

๓ ชั่วโมงคน (พ่อ - แม่ - ทวด)

๗.๓.๒.๓ ไม่ได้รับการศึกษาจากโรงเรียนเลย หรือมีระดับการศึกษาต่ำ ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่า ผู้บอกภาษาไม่ได้รับอิทธิพลจากภาษาเขียนหรือภาษาถิ่นอื่น^๒ หรือไม่ก็ได้รับอิทธิพลจากภาษาถิ่นอื่นน้อยที่สุด

๗.๓.๓.๔ ผู้บอกภาษาต้องมีอายุระหว่าง ๔๐ - ๖๐ ปี เนื่องจากผู้บอกภาษาที่อยู่ในวัยนี้ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางภาษามากพอสมควร มีความรู้ทั้งภาษาเก่าและภาษาปัจจุบัน และส่วนมากมักเคยชินกับการพูดภาษาถิ่นของตน ส่วนผู้บอกภาษาที่มีอายุเกิน ๖๐ ปีไปแล้ว มีปัญหาสภาพไม่ทันสมัย เหมือนงั้น และมักมีภักดิ์ที่จะใช้ใบยาวออกเสียงไม่สมบูรณ์

^๑สัมภาษณ์ นายเกลี้ยง ขุนพิทักษ์, หัวหน้ากลุ่มคนไทยรัฐปะดิง, ๓ กันยายน ๒๕๒๒.

^๒ตามปกติ คนไทยที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นที่กล่าวถึงในงานวิจัยนี้จะเรียนอ่านเขียนภาษาไทยจากวัดประจำหมู่บ้าน โดยมีพระภิกษุเป็นผู้สอนและโดยเฉพาะคนไทยบ้านนาข้าวรัฐไทรบุรี ยังมีโอกาสเรียนภาษาไทยจากโรงเรียนประชาบาลบ้านนาข้าว โดยได้รับอนุญาตจากทางการมาเลเซีย ภาษาที่ใช้อ่านและเขียนเป็นภาษาไทยกรุงเทพฯ ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ประเทศไทย.

๘

๗.๓.๒.๕ ผู้บอกลาษาจะต้องสามารถพูดภาษาถิ่นนั้นได้ดี กล่าวคือ จะต้องพูดภาษาถิ่นนั้นในชีวิตประจำวัน มีอวัยวะในการออกเสียงครบถ้วน มีสภาพปกติและสามารถออกเสียงได้ชัด เจม

๗.๓.๒.๖ ในแต่ละถิ่นผู้วิจัยได้เลือกผู้บอกลาษาที่สามารถฟัง สำเนียงภาษาถิ่นกรุงเทพฯ ได้เข้าใจไว้เป็นหลัก ๑ คน ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการสื่อ ความหมาย และสะดวกต่อการบันทึกเสียงด้วยเครื่องบันทึกเสียงซึ่งผู้วิจัยจะออกเสียง เป็น สำเนียงภาษาถิ่นกรุงเทพฯ แล้วให้ผู้บอกลาษาออกเสียง เป็น สำเนียงภาษาถิ่นของตน

โดยอาศัยหลักเกณฑ์ดังกล่าว ประกอบการสัมภาษณ์บุคคลในท้องถิ่นแต่ละถิ่นอย่าง รอบคอบ ผู้วิจัยได้ตัดสินใจพิจารณาคัดเลือกผู้บอกลาษามาเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้เป็น หลักในการบอกลาษาดังนี้คือ

บ้านบ่อแอ้ม ต.บ้านดือหรือเบ้าะ อ.เภอมบูต รัฎกฉันตัน

๑. นางตี รัตนกันธุ์ อายุ ๕๔ ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๑๓ มีอาชีพทำนา

๒. นางเจียม (ไม่มีนามสกุล) อายุ ๕๔ ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๔๐ มีอาชีพ

ทำนา

๓. นายแดง อุดรกันธุ์ อายุ ๖๐ ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๑๓๔ อาชีพทำนา

และทำสวน

บ้านนาข่า ต.บ้านเตอกายคานัน อ.เภอป่าคังเตอราบ รัฎทราวูรี

๑. นางตุ (ไม่มีนามสกุล) อายุ ๕๓ ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๒๐๔ อาชีพทำนา

๒. นางนิม บุตรอาณิ อายุ ๖๐ ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๑๔๐ ปัจจุบันบวชชืออยู่

วัดเทพขุมมูม (นาข่า) ก่อนบวชชือมีอาชีพทำนา

๓. นายชู อุดรกันธุ์ อายุ ๕๔ ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๑๐๖ อาชีพทำนา

บ้านความยุติธรรม ตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภออะเรเว้า รัฐปะดิส

- ๑. นางพุม ปรางมณี อายุ ๕๓ ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๔๐ อาชีพทำนา
- ๒. นางเกียง สิทธิ อายุ ๕๐ ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๔๗ อาชีพทำนา
- ๓. นายเกียง ชุนพิทักษ์ อายุ ๖๐ ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๓๔ อาชีพทำนา

ผู้บอกภาษาแต่ละคนที่กล่าวมาี้ เป็นผู้บอกภาษาที่ใช้เป็นหลัก

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนการสอบถามความถูกต้องของข้อมูล ผู้วิจัย
ได้อาศัยการสอบถามผู้บอกภาษาคนอื่น ๆ ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมตามเกณฑ์ที่วางไว้ประกอบ
ด้วย

๗.๔ ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลภาคสนาม

ผู้วิจัยได้ไปเก็บข้อมูลภาคสนามที่รัฐกันตัน ไทรบุรีและปะดิส ประเทศมาเลเซีย
ตามระยะเวลา ดังนี้

ระยะที่ ๑ สํารวจแหล่งข้อมูลและคัดเลือกผู้บอกภาษา

- รัฐกันตัน ระหว่างวันที่ ๑๑-๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ ใช้เวลารวม ๑๒ วัน
- รัฐไทรบุรี ระหว่างวันที่ ๒๕ ตุลาคม - พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๒ ใช้เวลา
รวม ๑๐ วัน
- รัฐปะดิส ระหว่างวันที่ ๗ - ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๒ ใช้เวลารวม
๗ วัน

ระยะที่ ๒ เก็บและรวบรวมข้อมูล

- รัฐกันตัน ระหว่างวันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ ถึงวันที่ ๑๔ มกราคม
พ.ศ. ๒๕๒๓ ใช้เวลา รวม ๒๔ วัน
- รัฐไทรบุรี ระหว่างวันที่ ๒๕ มกราคม - ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๓ ใช้
เวลารวม ๒๒ วัน
- รัฐปะดิส ระหว่างวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ - ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๓
ใช้เวลารวม ๑๔ วัน

ระยะที่ ๓ สอบทานข้อมูล

- รัฐกัณดิน ไปสอบทานข้อมูล ๒ ครั้ง ครั้งแรกระหว่างวันที่ ๑๔-๒๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ ใช้เวลารวม ๔ วัน และครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๑๔ - ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ ใช้เวลารวม ๖ วัน
- รัฐไทรบุรี ระหว่างวันที่ ๒๗ มีนาคม - ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๕ ใช้เวลารวม ๗ วัน
- รัฐปะลิส ระหว่างวันที่ ๕ - ๑๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๕ ใช้เวลารวม ๗ วัน

๗.๕ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๗.๕.๑ การสร้างรายการคำสำหรับศึกษาระบบเสียง

รายการคำที่สร้างขึ้นเพื่อนำไปสอบถามผู้บอกภาษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แนวคิดมาจากข้อแนะนำในหนังสือเรื่อง Field Linguistics ของวิลเลียม เจ. ซามาริน^๑ (William J. Samarin) งานวิจัยเรื่อง "ระบบหน่วยเสียงของภาษากะเหรี่ยงในตำบลสวนผึ้ง" ของวีระวัชร สำราญจิตต์^๒ และจากประสบการณ์ของผู้วิจัยเอง ซึ่งเคยทำงานวิจัยเรื่อง "ระบบหน่วยเสียงภาษาชาวเลเกาะลิเทอ อำเภอมือเบ่ง จังหวัดภูเก็ต"^๓

^๑ William J. Samarin, Field Linguistics (New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1967), p. 47.

^๒ วีระวัชร สำราญจิตต์, "ระบบหน่วยเสียงของภาษากะเหรี่ยงในตำบลสวนผึ้ง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทอักษรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๔), หน้า ๔ - ๑๐.

^๓ ฉันทสิ ทองช่วย, "ระบบหน่วยเสียงภาษาชาวเลเกาะลิเทอ อำเภอมือเบ่ง จังหวัดภูเก็ต" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทอักษรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๔), หน้า ๒๔ - ๒๕.

โดยเลือกคำพื้นฐานในภาษา ซึ่งเจ้าของภาษาง่าเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน ได้แก่คำ
ประเภทต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ

คำเรียกชื่อส่วนต่าง ๆ ของร่างกายคนและสัตว์

คำที่เกี่ยวกับเครือญาติ

คำที่เกี่ยวกับจำนวนนับ

คำสรรพนาม

เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องประดับต่าง ๆ

เครื่องมือ เครื่องใช้และสิ่งของภายในบ้าน

คำเรียกดินฟ้า อากาศ ทิศทางและกาลเวลา

คำที่ใช้เรียกชื่อสัตว์ และพืชในท้องถิ่น

ชื่ออาหาร วิธีการปรุงอาหาร และชื่อเครื่องดื่ม

คำที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ

คำที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ

ชื่อโรค และอาการผิดปกติต่าง ๆ

ศาสนา ความเชื่อและพิธีกรรมต่าง ๆ

คำวิเศษณ์

คำกริยา

คำบุพบท

คำลักษณนาม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลในการปฏิบัติงานภาคสนามได้ผลตรงเป้าหมายที่
ต้องการ ทั้งเป็นการประหยัดเวลา และเพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัย
ได้แบ่งรายการคำออกเป็น ๒ ชุดดังต่อไปนี้คือ

ก. รายการคำสำหรับทดสอบเสียงวรรณยุกต์

รายการคำสำหรับใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ มีจำนวน ๖๐ คำ ซึ่งสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวความคิดจากบทความเรื่อง "คำสำหรับทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่น" ของธีระพันธ์ ล.ทองคำ^๑ ซึ่งแปลจากบทความเรื่อง "A Checklist for Determining Tones in Tai Dialects" ของวิลเลียม เจ เกดเนีย (William J Gedney)

คำที่ใช้ทดสอบการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ (Tone Sandhi) ผู้วิจัยใช้รายการคำสำหรับตรวจสอบการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ตาม แบบสอบถามสำหรับสำรวจเสียงและวาทะเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้ ของธีระพันธ์ ล.ทองคำ^๒ แต่ได้เพิ่มเติมรายการคำอีกบ้างตามความเหมาะสม มีจำนวนรวม ๕๔ คำ

ข. รายการคำสำหรับทดสอบเสียงพยัญชนะและเสียงสระ

รายการคำชุดนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น ๒ ชุดย่อยคือ

๑. รายการคำสำหรับทดสอบเสียงพยัญชนะต้น พยัญชนะท้ายและเสียงสระ

๒. รายการคำสำหรับตรวจสอบ พยัญชนะและสระ ระหว่างภาษาไทยกรุงเทพฯ

กับภาษาไทยที่โครงการวิจัยทั้ง ๓ ถิ่น

^๑ วิลเลียม เจ เกดเนีย, "คำสำหรับทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่น,"

แปลโดย ธีระพันธ์ ล.ทองคำ (โครงการวิจัยภาษาไทยและภาษาพื้นเมืองถิ่นต่าง ๆ สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑), (ยึดสำเนา)

^๒ ธีระพันธ์ ล.ทองคำ, แบบสอบถามสำหรับสำรวจเสียงและวาทะเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้ (โครงการวิจัยภาษาไทยและภาษาพื้นเมืองถิ่นต่าง ๆ สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑), หน้า ๒ - ๔.

รายการคำสำหรับทดสอบ เสียงพยัญชนะต้น พยัญชนะท้ายและ เสียงสระ ผู้วิจัย
ได้อาศัยแนวคิดจากหนังสือ ระบบเสียงภาษาไทย ของกาญจนา นาคสกุล^๑ แบบสอนตาม
สำหรับสำรวจเสียงและระบบเสียงในภาษาถิ่นใต้ ของธีระพันธ์ ล.ทองคำ^๒ และ
วิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษามหาชนชั้นย่อยของจังหวัดระยอง" ของ สมพงษ์ วิทยศักดิ์พันธ์^๓
เพื่อความสะดวกในการนำแบบทดสอบไปใช้ ผู้วิจัยได้จัดเรียงลำดับรายการคำชุดนี้ตาม
ลักษณะการออกเสียงคือ เสียงพยัญชนะต้น ประกอบด้วยเสียงระเบิด เสียงกัก - เสียงแตก
เสียงเบียดแทรก เสียงนาสิก เสียงรัว เสียงข้างสั้นและเสียงเปิด (กึ่งสระ)

เสียงพยัญชนะท้ายหรือเสียงสะกด ประกอบด้วยเสียงกัก เสียงนาสิกและ เสียง
เปิด (กึ่งสระ)

เสียงสระประกอบด้วยเสียงสระ ๓ ชนิด คือสระหน้า สระกลาง และสระหลัง
และแต่ละชนิดจะแบ่งเป็น ๓ ระดับคือ ระดับสูง กลางและต่ำ

๑. กาญจนา นาคสกุล, ระบบเสียงภาษาไทย (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐), หน้า ๒๓ - ๔๖.

๒. ธีระพันธ์ ล.ทองคำ, แบบสอนตามสำหรับสำรวจเสียงและระบบเสียงในภาษา
ไทยถิ่นใต้, หน้า ๔ - ๘.

๓. สมพงษ์ วิทยศักดิ์พันธ์, "การศึกษามหาชนชั้นย่อยของจังหวัดระยอง,"
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขารัฐศาสตร์ แผนกวิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๒),
หน้า ๖ - ๗.

รายการคำสำหรับตรวจสอบพยัญชนะและสระ ระหว่างภาษาไทยกรุงเทพฯ กับ
ภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ที่น ผู้วิจัยได้ใช้คำตรวจสอบจากแบบสอบถามสำหรับสำรวจเสียงและ
ระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้ ของธีระพันธ์ ล.ทองคำ^๑ แต่ได้ปรับปรุงเพิ่มเติมรายการคำ
บางรายการตามความเหมาะสม

๗.๕.๒ รายการคำสำหรับตรวจสอบความหมายของคำ

ผู้วิจัยได้สร้างรายการคำขึ้นชุดหนึ่งไว้จำนวนคำประมาณ ๓,๓๕๐ คำ
คำเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นคำพื้นฐานในภาษา โดยเลือกคำจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน
พ.ศ. ๒๔๔๓^๒ พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้^๓ ฉบับวิทยาลัยครูสงขลา และจากประสบการณ์
การใช้ภาษาถิ่นใต้ในชีวิตประจำวันของผู้วิจัย เหตุผลที่ได้เลือกคำจากพจนานุกรมนี้ เนื่องจาก
พจนานุกรมได้กำหนดความหมายของคำแต่ละคำไว้แล้ว ทำให้สะดวกต่อการตรวจสอบความ
หมายของคำข้อมูลเหล่านี้ในภาษาถิ่นที่ต้องการศึกษาแต่ละถิ่น

ส่วนหลักเกณฑ์ในการพิจารณาความหมายของคำนั้น ผู้วิจัยได้อาศัยแนวทางจาก
งานวิจัยเรื่อง "ความแตกต่างระหว่างภาษากรุงเทพฯ และภาษาสงขลา" ของวิจินต์
ฉันทะวิบูลย์^๔ งานวิจัยเรื่อง "ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นโคราช" ของ ชลิดา รินทร์พรหม^๕

^๑ ธีระพันธ์ ล.ทองคำ, แบบสอบถามสำหรับสำรวจเสียงและระบบเสียงในภาษาไทย
ถิ่นใต้, หน้า ๘ - ๓๔.

^๒ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๔๖๓ (พระนคร :
โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๔๖๓), ๑๐๕๓ หน้า.

^๓ วิทยาลัยครูสงขลา, คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรม, พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้
(สงขลา : โรงพิมพ์เมืองสงขลา, ๒๕๑๔).

^๔ วิจินต์ ฉันทะวิบูลย์, "ความแตกต่างระหว่างภาษากรุงเทพฯ และภาษาสงขลา"
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ แผนกวิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๘๓-๑๔๔.

^๕ ชลิดา รินทร์พรหม, "ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นโคราช" (วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทศึกษาศาสตร์ แผนกวิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐), หน้า ๑๗๖-๒๐๑.

และงานวิจัยเรื่อง "ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นนครศรีธรรมราช" ของวิไลวรรณ คำรักษ์^๑

๗.๕.๓ รวบรวมข้อมูลที่ใช้ตรวจสอบโครงสร้างของคำ หมวดคำชนิดต่าง ๆ และลักษณะบางประการของประโยค

ก. ข้อมูลที่ใช้ตรวจสอบโครงสร้างของคำ และหมวดคำชนิดต่าง ๆ ที่รวบรวมจากรายการคำจำนวน ๓,๓๕๐ คำ ซึ่งได้คัดมาแล้วในข้อ ๗.๔.๒ หน้า ๑๔

ข. ข้อมูลที่ใช้ตรวจสอบ การเรียงลำดับคำ และลักษณะบางประการของประโยค ผู้วิจัยได้เตรียมข้อมูลและแนวทางการศึกษาโดยอาศัย เอกสารต่อไปนี้เป็นหลักคือ โครงสร้างภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์ ของวิจิตร ภาณุพงศ์^๒ ภาษาแสง ของวิไลวรรณ ขนิษฐาพันธ์^๓ ประกอบด้วยวิธี ๒๕๔ วิธี และประโยคทดสอบ ๓๐๓ ประโยค

๗.๕.๔ เครื่องหมาย อักษรย่อ และสัญลักษณ์

๗.๕.๔.๑ เครื่องหมาย

// เป็นเครื่องหมายสำหรับกำกับหน่วยเสียง เช่น /p/, /i:/

/l/ เป็นต้น

[] เป็นเครื่องหมายสำหรับกำกับเสียงหรือเสียงย่อย เช่น

[l], [e], [22] เป็นต้น

~ เป็นเครื่องหมายแสดง การแปรอิสระของเสียง เช่น

[h ~ ?] เป็นต้น

←→ เป็นเครื่องหมายแสดง ว่า เป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียงวรรณยุกต์

เดียวกัน

^๑วิไลวรรณ คำรักษ์, "ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นนครศรีธรรมราช," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓)

^๒วิจิตร ภาณุพงศ์, โครงสร้างภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๐), หน้า ๘๓ - ๑๔๔.

^๓วิไลวรรณ ขนิษฐาพันธ์, ภาษาแสง (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๔)

๗.๕.๔.๒ อักษรย่อ

ก. อักษรย่อที่ใช้แทนภาษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาววิจัย

ก.ท. - ภาษาไทยกรุงเทพฯ

กต. - ภาษาไทยกตัญญู

ทร. - ภาษาไทยโทรบุรี

ปล. - ภาษาไทยปะลิส

มต. - ภาษาเมตตัญญู

ธง. - ภาษาอังกฤษ

ข. อักษรย่อที่ใช้บอกชนิดของคำ

น. - นาม

ก. - กริยา

ว. - วิเศษณ์

บ. - บุพเพ

ส. - สรรพนาม

ธ. - ธนิตาน

อ. - อุตาน

สำ. - สำนวน

ค. อักษรย่อที่ใช้ในเรื่องโครงสร้างของพยางค์

C - พยัญชนะต้นเดี่ยว

CC - พยัญชนะประสมหรือพยัญชนะควบกล้ำ

V - สระเสียงสั้น

VV - สระเสียงยาวหรือสระประสม

N - พยัญชนะท้ายหรือพยัญชนะสะกดที่เป็นพยัญชนะ

นาสิกและกึ่งสระ

- S - พยัญชนะท้ายที่เป็นพยัญชนะกัก
- T - วรรณยุกต์

๗.๕.๔.๓ สัทสัญลักษณ์

ก. สัทสัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์

- /๑/ แทน หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๑
- /๒/ แทน หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๒
- /๓/ แทน หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๓
- /๔/ แทน หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๔
- /๕/ แทน หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๕
- /๖/ แทน หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๖
- /๗/ แทน หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๗

ข. สัทสัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงพยัญชนะ

- /p/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงระเบิด ริมฝีปาก ไม้ก้อง ไม้รั้งนุ่ม
- /ph/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงระเบิด ริมฝีปาก ไม้ก้อง ไม้รั้งนุ่ม
- /b/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงระเบิด ริมฝีปาก ก้อง ไม้รั้งนุ่ม และแทนเสียง [bh]^๒
- /t/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงระเบิด ริมฝีปาก เหนือ ไม้ก้อง ไม้รั้งนุ่ม

[๒] กับ [bh] เกิดแบบแปรอิสระในคำที่เป็นคำยืมจากภาษามลายูบางคำเท่านั้น

/th/	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงระเปิด ฟัน-ปุ่มเหงือก ไม้ก้อง มีกลุ่มลม
/d/	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงระเปิด ฟัน-ปุ่มเหงือก ก้อง ไม้มีกลุ่มลม
/dh/	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงระเปิด ฟัน-ปุ่มเหงือก ก้อง มีกลุ่มลม
/k/	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงระเปิด เพดานอ่อน ไม้ก้อง ไม้มีกลุ่มลม
/kh/	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงระเปิด เพดานอ่อน ไม้ก้อง มีกลุ่มลม
/g/	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงระเปิด เพดานอ่อน ก้อง
/ʔ/	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงระเปิด ช่องเส้นเสียง ไม้ก้อง
/ʔʰ/	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงระเปิด ช่องเส้นเสียง ความด้วยหน่วยเสียงสระนาสิก ไม้ก้อง ไม้มีกลุ่มลม
/c/	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงกัก-เสียดแทรก เพดาน แข็งค่อนไปทางปุ่มเหงือก ไม้ก้อง ไม้มีกลุ่มลม
/ch/	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงกัก-เสียดแทรก เพดาน แข็งค่อนไปทางปุ่มเหงือก ไม้ก้อง มีกลุ่มลม
/ɛ/	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงเสียดแทรก ริมฝีปากล่าง กับฟันบน ไม้ก้อง
/s/	แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงเสียดแทรก ฟัน ปุ่มเหงือก ไม้ก้อง

/ ʔ / แทนหน่วยเสียงพยัญชนะระเปิด ช่องเส้นเสียงซึ่งตามด้วยหน่วยเสียงสระนาสิก งานวิจัยนี้นับเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะหน่วยหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อเป็นการประหยัด จะได้ไม่ต้องเพิ่มหน่วยเสียงสระนาสิกขึ้นอีกชุดหนึ่ง.

- /n/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงเสียดแทรก ซ่อนเส้นเสียง
ไม่ก้อง
- /m/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงนาสิก ริมฝีปาก ก้อง
- /ŋ/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงนาสิก ฟัน-ปุ่มเหงือก
ก้อง
- /ŋ̊/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงนาสิก เพดานแข็ง
ก้อง
- /ɲ/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงนาสิก เพดานอ่อน ก้อง
- /l/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงข้างลิ้น ฟัน-ปุ่มเหงือก ก้อง
- /r/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงร่ว ฟัน-ปุ่มเหงือก
ก้อง
- /w/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงเปิด ริมฝีปาก-เพดานอ่อน
ก้อง
- /ʋj/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงเปิด เพดานแข็ง ก้อง
ซึ่งเริ่มต้นด้วยเสียงกักที่ซ่อนเส้นเสียง
- /j/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงเปิด เพดานแข็ง ก้อง

ค. สัญลักษณ์ของระบบเสียงสระ

- /i/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระสั้น หน้า สูง ริมฝีปากไม่ห่อ
- /i:/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระยาว หน้า สูง ริมฝีปากไม่ห่อ
- /e/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระสั้น หน้า กลาง ริมฝีปากไม่ห่อ
- /e:/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระยาว หน้า กลาง ริมฝีปากไม่ห่อ
- /ɛ/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระสั้น หน้า ต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ

- /ɛ:/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระยาว หน้า คำ ริมฝีปากไม่ห่อ
- /ɨ:/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระสั้น สูง กลาง ริมฝีปากไม่ห่อ
- /ɨ:/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระยาว สูง กลาง ริมฝีปากไม่ห่อ
- /ɔ:/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระสั้น กลาง กลาง ริมฝีปากไม่ห่อ
- /ə:/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระยาว กลาง กลาง ริมฝีปากไม่ห่อ
- /ɐ:/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระสั้น กลาง คำ ริมฝีปากไม่ห่อ
- /a:/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระยาว กลาง คำ ริมฝีปากไม่ห่อ
- /u/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระสั้น หลัง สูง ริมฝีปากห่อ
- /u:/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระยาว หลัง สูง ริมฝีปากห่อ
- /o/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระสั้น หลัง กลาง ริมฝีปากห่อ
- /o:/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระยาว หลัง กลาง ริมฝีปากห่อ
- /ɔ/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระสั้น หลัง คำ ริมฝีปากห่อ
- /ɔ:/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระยาว หลัง คำ ริมฝีปากห่อ
- /ia/ แทนหน่วยเสียงสระประสมเสียงยาว ซึ่งเริ่มจาก/i:/ ซึ่งเป็นสระหน้า สูง ริมฝีปากไม่ห่อ แล้วเลื่อนไปยัง/a/ ซึ่งเป็นสระกลาง คำ ริมฝีปากไม่ห่อ
- /iə/ แทนหน่วยเสียงสระประสมเสียงยาว ซึ่งเริ่มจาก/i:/ ซึ่งเป็นสระหลังค่อนไปกลาง สูง ริมฝีปากไม่ห่อ แล้วเลื่อนไปยัง/a/ ซึ่งเป็นสระกลาง คำ ริมฝีปากไม่ห่อ

/ua/ แทนหน่วยเสียงสระประสมเสียงยาว ซึ่งเริ่มจาก /u:/
ซึ่งเป็นสระหลัง สูง ริมฝีปากห่อ แล้วเลื่อนไป /a/ ซึ่ง
เป็นสระกลาง ต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ

๗.๔.๔ เครื่องบันทึกเสียง ใช้เครื่องบันทึกเสียงยี่ห้อโซนี่ (Sony)
แบบใช้แถบบันทึกชนิดตลับ (Cassette) ซึ่งใช้ได้กับทั้งไฟฟ้ากระแสตรงและกระแสสลับ

๗.๔ วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูล

๗.๔.๑ นำรายการคำ และรายการข้อมูลอื่น ๆ ที่เตรียมไว้ไปสอบถาม
ผู้บอกภาษา เพื่อให้ออกเสียงตามสำเนียงภาษาไทยถิ่นแต่ละถิ่นโดยให้วิธีบอกภาษา เหมือนกัน
หรือใกล้เคียงกันกับคำข้อมูลที่กำหนดให้

ถ้ารายการคำ หรือรายการข้อมูลใดมีปัญหา เนื่องจากผู้บอกภาษาไม่เข้าใจ
ความหมาย ผู้วิจัยจะอธิบายความหมายโดยใช้วิธีต่อไปนี้คือ ให้ดูของจริง ถ้าไม่มีของจริง
ให้ดูของจำลอง ให้ภาพประกอบ แสดงกิริยาท่าทางประกอบ หรือใช้วิธีให้คำนิยามไทย
ยกตัวอย่างประกอบ แล้วให้ผู้บอกภาษาออกเสียงคำ วลี หรือประโยคที่มีความหมายตรง
กับที่ผู้วิจัยต้องการ

๗.๔.๒ บันทึกเสียงที่ได้ยินจากผู้บอกภาษาโดยใช้ลัทธักขร

๗.๔.๓ ฝึกออกเสียงคำ วลี หรือประโยคตามรายการข้อมูลที่ต้องการ
ศึกษา กับผู้บอกภาษาหลาย ๆ ครั้ง จนเกิดความมั่นใจว่า สามารถออกเสียงตามสำเนียง
ภาษาในแต่ละถิ่นได้ถูกต้อง หรือให้ใกล้เคียงกับสำเนียงของผู้บอกภาษามากที่สุด

๗.๔.๔ ใช้เครื่องบันทึกเสียง บันทึกเสียงรายการข้อมูลภาษาถิ่นแต่ละถิ่น
ไว้เป็นหลักฐาน เพื่อใช้สำหรับก้าววิเคราะห์และสกัดหาข้อมูลต่อไป

๗.๔.๕ บันทึกความหมายของคำข้อมูลที่แตกต่างกันจากภาษาไทยกรุงเทพฯ
ทุกคำและทุกความหมาย

๗.๕.๖ ข้อมูลทั้งประเภทเสียง ทวี ประโยค และความหมายของทวี
ที่น่าสนใจ ซึ่งได้พบเพิ่มเติม แม้ว่าจะนอกเหนือจากข้อมูลเตรียมไว้ล่วงหน้า ก็ได้บันทึก
เอาไว้เพื่อใช้เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยด้วย

๗.๖ การจัดกระทำกับข้อมูล

๗.๖.๑ ข้อมูลประเภทเสียง

๗.๖.๑.๑ นำข้อมูลที่ได้จากภาพทัศนเสียงวรรณยุกต์ พยางค์ขณะ
และสระมาวิเคราะห์หาหน่วยเสียง (phonemes) และเสียงย่อย (allophones) โดย
วิธีหาคำคู่เทียบเสียง (minimal pair) และอาศัยหลักเกณฑ์ต่อไปนี้ประกอบการพิจารณา
คือ

ก. เสียงสองเสียงจะเป็นคนละหน่วยเสียง เมื่อต่างกัน
(contrast) ในสิ่งแวดล้อมเหมือนกัน (identical environment) หรือสิ่งแวดล้อม
คล้ายกัน (analogous environment) *

ข. เสียงสองเสียงอาจเป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียงเดียวกัน
เมื่อมีความคล้ายกันทางสัทศาสตร์ (phonetic similarity) และเกิดในแบบฉบับหัก
(complementary distribution) หรือแปรอิสระ (free variation) ^๒

๗.๖.๑.๒ สำหรับเสียงวรรณยุกต์ ได้กำหนดเกณฑ์เสียง
(spectrograms) ประกอบการวิเคราะห์เสียงวรรณยุกต์และระนาบวรรณยุกต์ของภาษาไทย
ต้นทุกต้นด้วย

๗.๖.๑.๓ จัดทำตารางแสดงลักษณะของหน่วยเสียงทั้งเสียง
พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์

* จงมี จ. แกรีนและซีวะทินด์ วงศ์ไทย, แบบฝึกหัดการวิเคราะห์เสียงในภาษาไทย
(พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๑๖), หน้า ๑.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

๗.๖.๑.๔ พิจารณาหาการแจกแจงของหน่วยเสียงต่าง ๆ ใน พยางค์แต่ละพยางค์ โดยจัดทำตารางแสดงการปรากฏร่วมกันได้ ระหว่างหน่วยเสียง ต่าง ๆ

๗.๖.๑.๕ เปรียบเทียบระบบเสียงประเภทต่าง ๆ ระหว่าง ภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น กับภาษาไทยกรุงเทพฯ เพื่อสังเกตแนวความคล้ายและความ แตกต่างทางด้านระบบ เสียงระหว่างภาษาไทยทั้ง ๔ ถิ่นนี้

๗.๖.๒ ข้อมูลประเภทคำ จะพิจารณาเรื่องโครงสร้างของคำ การ สร้างคำและหมวดคำที่น่าสนใจบางหมวด โดยเปรียบเทียบคำของภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

๗.๖.๓ ข้อมูลประเภทประโยค จะพิจารณาเฉพาะลักษณะที่น่าสนใจ บางประการของการเรียงลำดับคำ ที่แตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ เป็นสำคัญ

๗.๖.๔ ความหมายของคำ จะศึกษาความหมายของคำที่น่าสนใจบางคำ ในแต่ละถิ่น เปรียบเทียบกับภาษาไทยกรุงเทพฯ ตามหัวข้อต่อไปนี้

๗.๖.๔.๑ คำในภาษาถิ่นที่วิจัย ซึ่งใช้ในความหมายต่างกันกับคำ ในภาษากรุงเทพฯ

๗.๖.๔.๒ คำพยางค์เดียวซึ่งเป็นเพียงส่วนประกอบของคำซ้อน ที่มี ๒ พยางค์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ แต่ใช้เป็นคำเดียวตามลำพังได้ในภาษาถิ่นที่วิจัย

ก. ในภาษาถิ่นที่วิจัยอาจจะแยกคำพยางค์เดียว ซึ่งเป็นส่วน ประกอบของคำซ้อนทุกส่วนมาใช้เป็นคำเดียวตามลำพังได้

ข. ในภาษาถิ่นที่วิจัยอาจจะแยกเอาคำพยางค์เดียว ซึ่งเป็น ส่วนประกอบของคำซ้อน เฉพาะส่วนแรกมาใช้เป็นคำเดียวตามลำพังได้

ค. ในภาษาถิ่นที่วิจัยอาจจะแยกเอาคำพยางค์เดี่ยว ซึ่งเป็นส่วนประกอบของคำซ้อน เฉพาะส่วนหลังมาใช้เป็นคำเดี่ยวตามลำพังได้

๗.๖.๔.๓ คำคนละคำ แต่ในภาษาถิ่นที่วิจัยและภาษามกฏเทพา ใช้ในความหมายเดียวกัน

๗.๖.๔.๔ คำที่มีใช้เฉพาะในภาษาถิ่นที่วิจัยแต่ละถิ่น

๘. รายละเอียดที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซีย

๘.๑ อาณาเขตติดต่อระหว่างไทยกับมาเลเซีย

บริเวณพื้นที่ชายแดนไทยภาคใต้ กับบริเวณพื้นที่รัฐชายแดนมาเลเซีย ต่างก็ตั้งอยู่ในคาบสมุทรมาลายูด้วยกัน โดยมีพื้นแผ่นดินต่อเนื่องกัน เป็นส่วนใหญ่เพียงแต่มีทิวเขาสันกาลาศีร์และแม่น้ำโก-ลก เป็นแนวกันพรมแดนระหว่างกันและกันเท่านั้น พื้นที่ของทั้งสองประเทศมีอาณาเขตติดต่อกันดังนี้คือ

จังหวัดสตูล มีอาณาเขตติดต่อกับรัฐปะลิส โดยมีพรมแดนติดต่อกัน ทั้งที่เป็นพื้นน้ำ (มหาสมุทรอินเดีย) และที่เป็นพื้นดิน ส่วนที่เป็นพื้นดินเป็นเทือกเขาสูงชัน และเป็นป่าดิบ การคมนาคมทางบกจึงไม่สะดวก ตามปกติประชาชนของทั้งสองประเทศในบริเวณนี้ติดต่อกันโดยทางเรือ กล่าวคือมีเรือรับส่งสินค้าและผู้โดยสารระหว่างท่าเรือของจังหวัดสตูล กับกัวลาเปอร์ลิส (Kuala Perlis) รัฐปะลิสของประเทศมาเลเซีย

จังหวัดสงขลา มีอาณาเขตติดต่อกับรัฐไทรบุรีและรัฐปะลิส กล่าวคือท้องที่อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา มีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านต่าง ๆ ในรัฐไทรบุรี และรัฐปะลิสของประเทศมาเลเซีย เป็นระยะทางยาวประมาณ ๑๐๐ กิโลเมตร ประชาชนของทั้งสองประเทศในบริเวณนี้ติดต่อกันโดยทางรถยนต์ และรถไฟเป็นส่วนใหญ่ โดยจะต้องเดินทาง

ผ่านด่านศุลกากรที่สำคัญ ซึ่งรู้จักกันโดยทั่วไปสองด้านคือ ด่านศุลกากรที่ตำบลเปาตั้งเขษาร
และด่านศุลกากรที่ตำบลจันทโหลน

จังหวัดยะลา มีอาณาเขตติดต่อกับรัฐไทรบุรี และรัฐเประ ดังที่สุขุม ไพรชการ
ได้กล่าวไว้ในหนังสือ ภาคใต้ของไทยหรือมาเลเซีย ตอนหนึ่งว่า

พื้นที่ส่วนที่ติดต่อกับมาเลเซีย กำหนดเขายอดเขาเป็นน้ำเป็นเขตแดน
มีหลักเขตรวม ๓๐ หลัก ซึ่งสำรวจและปักปันตามข้อตกลงระหว่างไทยกับอังกฤษ
เมื่อ ร.ศ. ๑๒๔ - ๑๓๐ พื้นที่อำเภอเบตงอำเภอเดียวของจังหวัดยะลาที่ติดต่อกับ
รัฐเประและรัฐไทรบุรีของมาเลเซีย โดยมีอาณาเขตติดต่อกันประมาณ
๒๐๔ กิโลเมตร^๖

จังหวัดนราธิวาส มีอาณาเขตติดต่อกับรัฐกลันตันและรัฐเประ กล่าวคือท้องที่
อำเภอเวียง อำเภอตากใบ และอำเภอสุโหงโกลก มีพรมแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซีย
อำเภอเวียงติดต่อกับรัฐกลันตันและเคยไปถึงรัฐเประด้วย อำเภอตากใบติดต่อกับอำเภอซูบิไต
รัฐกลันตัน ความปกติประชาชนของทั้งสองประเทศในบริเวณนี้ติดต่อกันโดยทางเรือ มีเรือ
รับส่งสินค้าและผู้โดยสารระหว่างท่าเรือด่านศุลกากรตามา (Taba) ซึ่งประเทศไทยกับ
ท่าเรือด่านศุลกากรเบ็งกอลันกูโบร์ (Pengalan Kubore) ซึ่งประเทศมาเลเซีย ส่วน
อำเภอสุโหงโกลก มีลำคลองสุโหงโกลกเป็นเส้นแบ่งเขตแดน ติดต่อกับตำบลรันเตาปันยัง
(Rantau Panjang) หรือที่คนไทยนิยมเรียกกันว่า "รันตู" และตำบลลอออร์บาเซร์
(Alorbasir) ในอำเภอปะเสมัส (Pasir Mas) รัฐกลันตัน ประชาชนของทั้งสอง
ประเทศที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้ติดต่อกันโดยทางรถไฟและรถยนต์ ผ่านด่านศุลกากรสุโหงโกลก
ของไทยและด่านศุลกากรรันเตาปันยัง (รันตู) ของมาเลเซีย

^๖ สุขุม ไพรชการ, ภาคใต้ของไทยหรือมาเลเซีย (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
ประกาย, ๒๕๒๒), หน้า ๑๔.

แผนที่ ๑ แสดงอาณาเขตติดต่อระหว่างไทยกับมาเลเซียปัจจุบัน

ที่มา : สภาคณภูมิศาสตร์แห่งประเทศไทย

๘.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยกับชาวมาเลเซีย

ประเทศไทยกับประเทศมาเลเซียมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ทั้งระหว่างรัฐบาลกับรัฐบาล และประชาชนกับประชาชน คนของทั้งสองประเทศเดินทางข้ามเขตแดนติดต่อกันโดยสะดวกตลอดเวลา จนเป็นประหนึ่งว่า ประตูกว้างของทั้งสองประเทศเป็นประตูแห่งสันติภาพที่งอกให้ถึงความสัมพันธ์ต่อกันอย่างลึกซึ้ง รัฐบาลและประชาชนทั้งสองชาติปรารถนาที่จะรักษาสันติภาพดังกล่าวไว้ให้ยืนนาน ปฏิบัติดังกล่าวนี้สอดคล้องกับข้อความในสุนทรพจน์ตอนหนึ่งของ ราชินี ท่าน ดาญ กับซูลู เราะห์มาม กษัตริย์มาเลเซีย ซึ่งได้กล่าวคำปราศรัยในงานเลี้ยงที่รัฐบาลไทยจัดขึ้น เพื่อต้อนรับอย่างสมเกียรติ ในฐานะผู้นำรัฐบาลของมิตรประเทศ ๗๗ ระเบียบรัฐบาล เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนี้

สำหรับการที่จะดำรงรักษาสันติภาพให้มั่งคั่งอยู่ระหว่างประเทศของเรา นั้น เราจะได้ขยายเขตแดนของแต่ละฝ่ายเข้าไปในเขตแดนของกันและกัน ให้ลึกเข้าไปอีกหลาย ๆ ไมล์ เพื่อที่แต่ละฝ่ายจะได้เข้าไปในประเทศของกันและกันได้ลึกไกล ๆ และโดยที่แต่ละฝ่ายยังรู้สึกว่ายังคงอยู่ในประเทศของตนเอง

ข้อความในสุนทรพจน์ดังกล่าวนี้ สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์และความผูกพันที่ชาติทั้งสองมีต่อกันได้อย่างชัดเจนที่สุด

ไทยกับมาเลเซียมีความสัมพันธ์กันมาตั้งแต่โบราณกาล แม้ว่าหลักฐานทางเอกสารต่าง ๆ ที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างชาติทั้งสองในยุคแรก ๆ จะมีน้อย แต่นักวิจัยจากหลักฐานทางด้านมานุษยวิทยาแล้ว พบว่า บุคคลลักษณะทั่วไป รวมทั้งสภาพการดำรงชีวิต

สงวน อันทอง, สัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศไทยกับมาเลเซีย (พระนคร : แพร่พิทยา, ๒๕๐๔), หน้า ๔๗๓.

ของชาวพื้นเมืองดั้งเดิมในภาคใต้ของไทยกับชาวมลายูสมัยก่อนร่วมกันอยู่เป็นอยู่อย่างมากรวม
ด้วยอย่างเช่น

"...มีผิวสีน้ำตาล ขนาดสูงปานกลาง ศีรษะค่อนข้างกลม เส้นผมเป็น
ลอน ทำทางประปราย กล้าหาญ กระตือรือร้น มีอารมณ์ดี และชอบความเป็น
อยู่อย่างง่าย ๆ..."^๑

ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประชาชนดังกล่าวของทั้งสองประเทศ น่าจะมีความสัมพันธ์กัน
ทางเชื้อชาติและสภาพความเป็นอยู่มาก่อน

แนวความคิดดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับข้อค้นพบของ เจตนา ไหมแก้ว วิจัย ประวัติศาสตร์
สี่จังหวัดภาคใต้ ของธวัช รัตนาริชาติ ดังนี้

เดิมแหลมมลายูทั้งเป็นป่าอยู่ ไม่มีคนอาศัยกันตั้งเมือง มีแต่พวกชาวไป
ชาวคอยอาศัยอยู่ประปราย และในสมัยดั้งเดิมที่เดียวกันนั้น มลายูมีชื่อเรียกกันว่า
"สะการามาเซ็น" หรือ (ดินแดนแห่ง) ทะเลเค็ม (พุทธศตวรรษที่ ๘-๑๑) ต่อมา
มีพวกชาวมาจกพวกยกครอบครัวอพยพข้ามฟาก จากเกาะชวามาอยู่ตามเกาะและ
แผ่นดินแถบฝั่งสะการามาเซ็นมากขึ้น ดินแดนนี้จึงได้นามใหม่ว่า "มลายู" (คำว่า
มลายูหมายถึงผู้อพยพ)... เมื่อมีข่าวเสียงลือขึ้นมาทางทิศเหนือว่า มีชาวชาวอพยพ
มาอยู่ในแผ่นดินมลายูมากขึ้น ชาวไทยซึ่งอาศัยอยู่ทางเหนือแผ่นดินมลายูจึงได้
อพยพมาตั้งถิ่นฐานในแผ่นดินมลายูเพิ่มขึ้นด้วย...จริงอยู่ แม้ว่าแผ่นดินมลายูจะ
ได้ชื่อว่า "มลายู" จากการอพยพข้ามฟากของชนชาติชาวนั้นก็ตาม แต่ก็ถือว่า
เป็นกาว่าได้ชื่อเมื่อภายหลัง ส่วนชนชาติไทยนั้น ได้อพยพลงมาอยู่ก่อนประมาณ
๑,๐๐๐ ปี แล้ว จึงปรากฏตามประวัติศาสตร์แหลมมลายู ซึ่งว่าด้วยเมืองปาหัง...

J.M.Gullick, Malaysia and Its Neighbours (London:
Routledge & Kegan Paul, 1967), p. 4.

ว่า ชาติไทยได้เข้ามาเป็นเจ้าของป่าหิวง และมาตั้งเมืองปัตตานี เมื่อครั้ง
มลายูหิวง เป็นสะการมาเข็มนอยู่แต่เดิม^๕

ข้อความดังกล่าวนี้เป็นบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่
๘ - ๑๑ ระยะเวลาช่วงต่อมา คือระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๒ - ๑๖ อันเป็นสมัยอาณาจักร
ศรีวิชัย ซึ่งมีความสัมพันธ์กับมลายูหรือมาเลเซียทั้งในทางเศรษฐกิจและการเมือง
ขุนวิจิตรมาตราได้กล่าวถึงอาณาจักรดังกล่าวไว้ในหนังสือ ประวัติการค้าไทย ดังนี้

อาณาจักรศรีวิชัย มีอาณาเขตตั้งแต่เมืองไชยา (ปัจจุบันเป็นอำเภอ
หนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี) ลงไปตามแหลมมลายูจนถึงเกาะสุมาตรา ผู้สร้าง
อาณาจักรนี้คือ พระเจ้าโลเลศวร... กวสย กษัตริย์ศรีวิชัยที่อยู่กับ
เศรษฐกิจการค้า กล่าวคือ พระเจ้าโลเลศวรทรงเห็นว่า ถ้าได้ปกครองแผ่นดิน
ทางช่องแคบมะละกา ก็จะเป็นประโยชน์ให้สามารถควบคุมเรือแพนวาที่ไปมา
ค้าขายผ่านช่องแคบนั้นได้โดยสะดวก จะทำให้ประเทศของพระองค์มั่งคั่งสมบูรณ์
ยิ่งขึ้น และการที่จะให้ได้ช่องแคบมะละกาไว้ในอำนาจ จำเป็นจะต้องตีเกาะสุมาตรา
ให้ได้ด้วย ซึ่งทรงสามารถดำเนินการได้ดังพระประสงค์^๖

หลักฐานอีกแห่งหนึ่งที่ยืนยันให้เห็นถึงการขยายอำนาจของไทย เหนือแหลมมลายู
คือจารึกที่วัดหัวเวียง อำเภอไชยา หรือจารึกหลักที่ ๒๔ (พ.ศ. ๑๘๗๓) ซึ่งศาสตราจารย์
กมลวาทย์ เชนส์ได้กล่าวไว้ว่า

ธวัช รัตนนวิชาติ, ประวัติศาสตร์จังหวัดภาคใต้ (ศูนย์พัฒนาการศึกษา
ภาคศึกษา ๒ จัตุพิมพ์), หน้า ๑ - ๔ (ม.ป.ท, ม.ป.ป.)

^๖ ขุนวิจิตรมาตรา, ประวัติการค้าไทย (พระนคร : บำรุงสาส์น, ๒๔๑๖),
หน้า ๑๖ - ๑๘.

จารึกนี้เริ่มต้นด้วยคำวิยกรของสรวเสริญพระราชาทรงพระนามว่า ศรีธรรมราชแห่งราชวงศ์ปัทม ผู้เป็นพระราชาทรงประเทศตามพรสิงค์ (อาญาจักร นทหรือธรรมราช) พระนามเดิมของพระราชาทรงที่ว่า จันทรภาณุ... พระเจ้าจันทร ภาณุทรงเป็นกษัตริย์ที่เข้มแข็งในการปกครองและการสงคราม... เคยทำสงคราม ต่อสู้รบพุ่งกับอาญาจักรมลายูหลายครั้ง จนได้ครอบครองดินแดนบนแหลมมลายู^๑

เหตุการณ์ดังกล่าวนี้สอดคล้องกับข้อความบางตอนในหนังสือ อธิบายเรื่องพงสาวดาร อันเป็นมูลเหตุแห่งจดหมายเหตุลวงอุตมสมบัติ ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา คำรณราชนูปถัมภ์ว่า "เมืองไทรบุรี เมืองปัตตานี เป็นเมืองขึ้นของไทยมาแต่ดึกดำบรรพ์"^๒

๔. คนไทยในมาเลเซีย : การดำเนินชีวิตและสภาพการใช้ภาษา

๔.๑ คนไทยในมาเลเซีย หลักฐานต่าง ๆ ดังกล่าวมา สรุปได้ว่า ไทยกับ มลายูมีความสัมพันธ์กันมาตั้งแต่ก่อนสมัยสุโขทัย ส่วนความสัมพันธ์ตั้งแต่สมัยสุโขทัยสืบมาจนกระทั่งถึงสมัยรัตนโกสินทร์ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ก็เห็นได้ว่า ประเทศทั้งสองเกี่ยวข้องกันมาชุกชุมทุกสมัย จนกระทั่งปัจจุบันนี้ก็ยังคงมีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างแน่นแฟ้นและ ผลแห่งความสัมพันธ์อันยาวนานดังกล่าวนี้ ทำให้มีคนไทยเป็นจำนวนมากแสวงงคงตั้งหลักแหล่ง อาศัยอยู่ในดินแดนมาเลเซีย แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าหลักฐานทางเอกสารต่าง ๆ ทั้งฝ่ายไทย และฝ่ายมาเลเซียไม่ค่อยจะได้กล่าวถึงจำนวนประชากร และสภาพการดำเนินชีวิตของคนไทย เหล่านี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเหตุผลในทางการเมืองก็ได้ จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. ๒๔๑๗ อารังศักดิ์ อายุวัฒนะ อดีตเลขาธิการ กรมการศาสนาได้เข้าไปศึกษากิจการด้านพระพุทธศาสนา

ยอร์ช เซเดส์, ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ ๒ (พระนคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด คิวพร, ๒๔๐๔), หน้า ๒๔ - ๒๕.

^๒ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาคำรณราชนูปถัมภ์, อธิบายเรื่องพงสาวดาร อันเป็นมูลเหตุแห่งจดหมายเหตุลวงอุตมสมบัติ (นครหลวงกรุงเทพธนบุรี : โรงพิมพ์ท่าพระจันทร์, ๒๔๑๕), หน้า ๑ (พิมพ์เป็นอนุสรณ์พระราชทานเพลิงศพ คุณหญิงบุญเกื้อ เบญจภาณุจัน จ.จ.)

และศึกษาชีวิตคนไทยในมาเลเซียหลายปี ได้ตีพิมพ์หนังสือไทยในมาเลเซียออกเผยแพร่ ทำให้ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับคนไทยในมาเลเซียอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร "ซึ่งนับถึรวมคนไทยทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในฐานะเป็นชนิตดแก่่่นดิน และที่อพยพเข้าไปภายหลัง รวมทั้งสิ้นประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ คน"^๑ แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะจำนวนคนไทยที่อาศัยอยู่ในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส ซึ่งเกี่ยวข้องกั้้งงานวิจัยโดยตรง ข้อมูลต่อไปนี้ อ้ารงศักดิ์อายุวัฒน์ ได้สำรวจระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๖ - ๒๕๑๑ สรุปได้ดังนี้

รัฐกลันตันประมาณ	๒๐,๐๐๐ คน ^๒
รัฐไทรบุรีประมาณ	๑๗,๐๓๐ คน ^๓
รัฐปะลิสประมาณ	๒,๕๐๐ คน ^๔

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า จำนวนคนไทยเฉพาะที่อาศัยอยู่ในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส มีรวมกันถึง ๓๙,๕๓๐ คน หรือประมาณ ๔๐,๐๐๐ คน และในช่วงระยะเวลา ๑๑ ปีต่อมา (พ.ศ. ๒๕๒๒) ผู้วิจัยพบว่า จำนวนคนไทยทั้ง ๓ รัฐได้เพิ่มขึ้นดังต่อไปนี้

รัฐกลันตันประมาณ	๒๒,๕๐๐ คน ^๕

๑ อ้ารงศักดิ์ อายุวัฒน์, ไทยในมาเลเซีย (พระนคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๑๗), หน้า ๔๓๓.

๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕๕.

๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๕๕.

๔ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๗๕.

๕ สัมภาษณ์พระครู วิเทศธรรมพิทักษ์ เจ้าอาวาสวัดพิบูลทองวราราม (วัดบ่อเสม็ด),

รัฐไทวบุรีประมาณ	๒๑,๓๐๐ คน ^๑
รัฐปะดิสประมาณ	๓,๐๐๐ คน ^๒

จากข้อมูลดังกล่าวมี สรุปได้ว่า ในปี พ.ศ. ๒๔๖๒ จำนวนคนไทยเฉพาะที่อาศัยอยู่ในรัฐกัณตัน ไทวบุรีและปะดิส มีรวมกันประมาณ ๔๖,๔๐๐ คน ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากสถิติ พ.ศ. ๒๔๑๑ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นถึง ๗,๒๗๐ คน ซึ่งนับว่าการเพิ่มของประชากรที่เป็นคนไทย เฉพาะที่อาศัยอยู่ในรัฐดังกล่าวอยู่ในเกณฑ์ที่สูงพอสมควร

๑.๒ การดำเนินชีวิตและสภาพการไว้ภาษา

การดำเนินชีวิตของคนไทยเหล่านี้ มีทั้งลักษณะร่วมและลักษณะที่แตกต่างจากคนไทยในปะเทศไทย ลักษณะร่วมที่สำคัญคือ การนับถือพุทธศาสนา การไว้ภาษาไทยระหว่างสมาชิกในครอบครัวและเพื่อนบ้านที่เป็นคนไทยในชีวิตประจำวัน การมีพิธีในวัฒนธรรมและขนบธรรม เนิมประเพณีแบบไทย โดยเฉพาะการนับถือศาสนาและการใช้ภาษานั้น นับได้ว่าเป็นลักษณะเด่นที่สุด ทั้งมีการอบรมสั่งสอนเพื่อสืบทอดอย่าง เป็นกิจจะลักษณะอีกด้วย

ในเรื่องนี้ อารังศักดิ์ อายุวัฒน์ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ ไทยในมาเลเซีย ตอนหนึ่งดังนี้

คนไทยในกัณตัน รวมทั้งคนไทยในไทวบุรี เปอริลิส เปะและที่อื่น ๆ ในมาเลเซียก็มีสิ่งที่น่าภาคภูมิใจอย่างใหญ่หลวงอยู่เรื่องหนึ่ง ซึ่งจะสามารถคงความเป็นไทยอยู่ต่อไปได้อีกยาวนานนั้น ได้แก่ เรื่องความศรัทธาในพุทธศาสนา ซึ่งจะเห็นได้ว่า ทุกท้องถิ่นของละแวกบ้านคนไทยจะต้องมีวัดแบบวัดในเมืองไทยเรา ตั้งอยู่ทั่วไป และแต่ละวัดจะมีสิ่งก่อสร้างเสนาสนะแบบอย่างเดียวกับในเมืองไทย

^๑ ด้มภาษณ์ นายญาณ สุรพงศ์, วิทยุข่าวกลุ่มคนไทยรัฐไทวบุรี, ๒๔ กันยายน ๒๔๖๒.

^๒ ด้มภาษณ์ นายเกลี้ยง ขุนพิทักษ์, หัวหน้าคนไทยรัฐปะดิส, ๑๐ กันยายน ๒๔๖๒.

ทั้งในด้านศิลปกรรม การก่อสร้าง การจัดบริเวณ และการปฏิรูปศาสนาทั้งของพระสงฆ์และชาวบ้าน และที่วัดนี้เองที่ยังคงให้มีทั้งภาษาไทยและหนังสือไทยปรากฏอยู่ทั่วไปในแบบรูปคำราทางศาสนา และภาษาที่ใช้เพื่อพิธีกรรมทางศาสนาไม่ว่ารัฐบาลของอารยชาติใด ๆ ในโลก ย่อมจะเกิดกันในเรื่องนี้ไม่ได้ วัดไทยในหมู่บ้านคนไทยจึงเป็นสถานที่เรียนภาษาไทย เพื่อใช้สอนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา *

ส่วนสถานภาพและการดำเนินชีวิตของคนไทยในมาเลเซียที่มีลักษณะแตกต่างจากคนไทยในประเทศไทยที่สำคัญคือ คนไทยเหล่านี้เป็นชนกลุ่มน้อยที่อยู่ภายใต้การปกครองของมาเลเซีย ต้องดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมสองวัฒนธรรม คือสังคมวัฒนธรรมแบบไทย และสังคมวัฒนธรรมแบบมาเลเซีย ต้องใช้ภาษามลายูเมื่อต้องการติดต่อกับทางราชการ และสื่อสารกับชาวมลายูโดยทั่วไป ในสภาวะการณ์เช่นนี้ จะเห็นได้ว่า ภาษามลายูมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยเหล่านี้เป็นอย่างมาก

อย่างไรก็ตาม สภาพการใช้ภาษาไทยของคนไทยในมาเลเซียปัจจุบันยังคงดำเนินอยู่อย่างกว้างขวาง มีประสิทธิภาพ และมีอิทธิพลสูงพอที่จะทำให้ชาวมลายูที่มีเชื้อชาติมาเลเซียแท้ ๆ เป็นจำนวนมาก สามารถพูดภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่ว เนื่องจากต้องติดต่อสื่อสารกับคนไทยอยู่เป็นประจำ ชาวมลายูทั้งโดยสัญชาติและเชื้อชาติหลายหมู่บ้านในรัฐไทรบุรีพูดภาษามลายูไม่ค่อยได้ ต้องใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันก็มี ได้แก่ ชาวมลายูที่บ้านบึง บ้านท่าคลอง บ้านพะกันข้าวแห้ง บ้านควน บ้านทุ่งเสียบ บ้านนาใหม่ บ้านลำปา ในอำเภอปาตังเตอราน (Padang Terap) บ้านเปรวยาว บ้านท่านาระ บ้านราสอ บ้านชนุนไทย บ้านปลายระไม ในอำเภอเป็นดัง (Pendang) และที่บ้านทุ่งสะโตน ในอำเภอควาลานารัง (Kuala Nerang)^๒ เป็นต้น

* อารังศักดิ์ อายุวัฒนะ, ไทยในมาเลเซีย, หน้า ๒๑๒.

^๒ สัมภาษณ์นายญาญ สุรพงศ์, ผู้นำกลุ่มคนไทยรัฐไทรบุรี, ๒๔ กันยายน ๒๕๒๒.

โดยทำปึงถึงระยะเวลาอันยาวนานนับเป็นร้อย ๆ ปีที่ได้มีคนไทยเป็นจำนวนมาก
มหาวิทยาลัยได้เข้าไปตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศมาเลเซีย จนกระทั่งปัจจุบันนี้ รัฐบาลมาเลเซีย
ได้ยอมรับคนไทยเหล่านี้ว่ามีสัญชาติเป็นชาวมาเลเซียไทยถูกต้องตามกฎหมาย ทว่าคนไทย
เหล่านี้ยังคงทำเป็นชีวิตทำนองเดียวกับคนไทยในประเทศไทย ยังคงรักษาเอกลักษณ์ของ
ความเป็นไทย คือการนับถือพุทธศาสนา การยึดมั่นและประพฤติปฏิบัติตามวัฒนธรรมและ
ขนบธรรมเนียมประเพณีแบบไทย และการใช้ภาษาไทย โดยเฉพาะภาษาไทยที่พวกเขา
ใช้นั้น เป็นภาษาถิ่นไทยนอกประเทศที่น่าสนใจศึกษาอย่างยิ่ง

๑๐. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑๐.๑ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซีย คนไทยและภาษาไทยถิ่นในมาเลเซีย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้มีหลายเรื่อง สำหรับเอกสาร
ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซียและคนไทยในมาเลเซีย
เนื่องจากผู้วิจัยได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น (ดูงานวิจัยที่ ข้อ ๘.๑, ๘.๒, ๘.๓, ๘.๔)
จึงไม่ขอกล่าวถึงอีกในตอนี้ ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นในมาเลเซีย เท่าที่ทราบ
ยังไม่ปรากฏผู้ศึกษามาก่อน ที่มีผู้เขียนถึงบ้างเป็นเพียงเรื่องแทรกในบทความหรือเอกสาร
เท่านั้น ตัวอย่างเช่น ปิญญ์ ยวนแหล และคนอื่น ๆ^๑ ได้กล่าวถึงภาษาไทยถิ่น
ไว้ในบทความเรื่อง "เยี่ยมคนไทยในกัณฑ์" ว่า

ภาษาไทยถิ่นกัณฑ์มีสำเนียงภาษาที่พูดมีลักษณะคล้ายภาษาไทยในอำเภอ
ตากใบ จังหวัดนราธิวาส คือเป็นสำเนียงของคนใต้ที่ไม่ใช่คนเหนือก็ไม่เชิง
ทางเสียงทอดยาวพล้วไหว ผิดกับคนใต้จริง ๆ ที่มีพูดท้วน ๆ

^๑ ปิญญ์ ยวนแหลและคนอื่น ๆ, "เยี่ยมคนไทยในกัณฑ์" รูสมิแล, หน้า ๔.

ส่วนคำวงศัพท์ อายูวัฒน์ะ ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับถาวรใช้คำของไทยที่
อาศัยอยู่ในประเทศมาเลเซียว่า

ถ้อยคำในภาษาม่วนที่ข่อยออกเสียงใกล้เคียงกับภาษามลายูมาก
แสดงให้เห็นว่าภาษาทั้งสองนี้จะต้องมีอิทธิพลต่อกัน และถ้อยคำในภาษาที่
แต่ละภาษาใช้กัน น่าจะมีที่มาของคำร่วมกันอยู่ โดยเฉพาะคำที่รับเอา
ภาษาบาลีและสันสกฤตมาใช้^๑

ตัวอย่าง

ก. คำที่ภาษาไทยและภาษามลายูออกเสียงใกล้เคียงกัน

ไทย	มลายู
อู	Aku
ยาม	jam
กะโตน	ketol
กุกแง	kunchi
ฆ้อง	gong
จิ้งก	chichak
จิ้งหรีด	chirid
จีน	china (จีน)
มะยม	mayom
มังคุด	munggis
ล้างสาด	langsad
ลิ้นจี่	lichi

ฯลฯ

^๑ คำวงศัพท์ อายูวัฒน์ะ, ไทยในมาเลเซีย, หน้า ๓๖๑ - ๓๖๓.

ข. คำที่สันนิษฐานว่าน่าจะจะมีที่มาของคำร่วมกัน

ไทย	มลายู
นคร	negri
มนตรี	menteri
ราชา	raja
เทวีน	dewan
ครู	guru
นาม	nama
เทวดา	dewa
โทษ	dusa
นวก	nuraka
นาค	naga
บัณฑิต	pendita
บูชา	puja
ปฐพี	pertiwi
ศัตรู	seteru
ศรี	seri
พิษ	bisa
รส	rasa
รูป	rupa
สามี	suami
मुख	muka
อากาศ	angkasa

เนื่องจากรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส เป็นรัฐทางตอนเหนือสุดของมาเลเซีย ที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทย (ดูแผนที่ ๑ หน้า ๒๖) คนไทยที่อาศัยอยู่ในรัฐทั้ง ๓ นี้มีการติดต่อสื่อสารกับคนไทยที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชายแดนตลอดเวลา ทั้งในทางการค้าขาย การเยี่ยมเยียนกันในฐานะญาติสนิท และการประกอบกิจการศาสนา เป็นต้นเท่าที่สังเกต และจากการสัมภาษณ์คนไทยที่อาศัยอยู่ในรัฐต่าง ๆ ดังกล่าวมา สรุปได้ว่าภาษาไทยถิ่นที่ใช้พูดกันในปัจจุบัน ในรัฐกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส เกี่ยวข้องกับภาษาไทยถิ่นภาคใต้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นใต้จะให้ประโยชน์ต่อการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก ดังจะได้อธิบายต่อไป

๑๐.๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาถิ่นภาคใต้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาถิ่นภาคใต้ที่ผู้วิจัยได้พิจารณาเห็นว่า จะสามารถให้ความรู้ความศึศพื้นฐานในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

๑๐.๒.๑ งานวิจัยของ เจ มาร์วิน บราวน์ (J. Marvin Brown)

เจมาร์วิน บราวน์^๑ ได้ศึกษาภาษาถิ่นต่าง ๆ ๖๐ ถิ่น เพื่อเป็นแนวทางให้ทราบถึงลักษณะของภาษาไทยโบราณ (Ancient Thai) ผลการศึกษของเขา ทำให้ทราบว่าภาษาถิ่นแต่ละถิ่นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร โดยพิจารณาจากลักษณะทางภาษา แล้วทำแผนผังแสดงวิวัฒนาการของภาษาถิ่นดังกล่าวขึ้น และได้จัดแบ่งภาษาถิ่นต่าง ๆ เป็น ๗ กลุ่มคือ

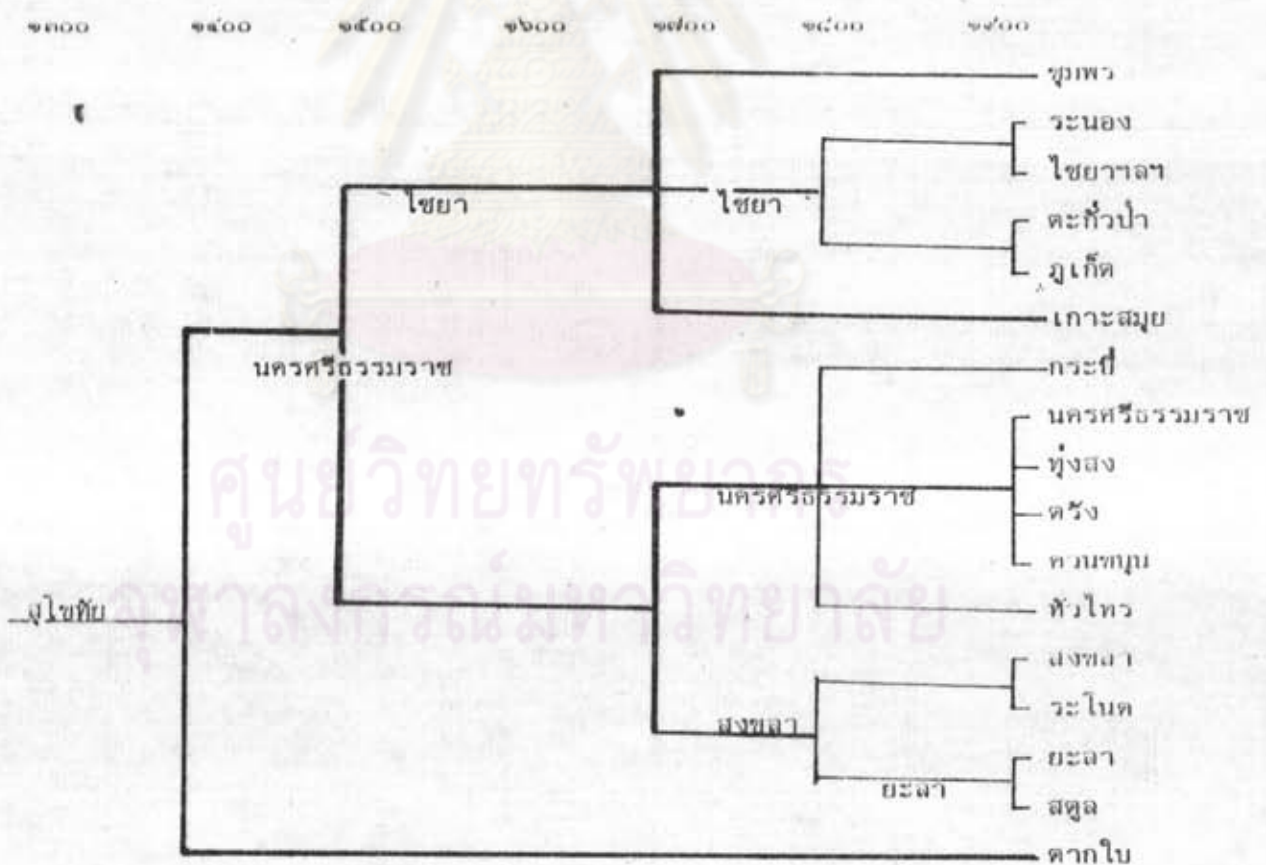
๑. ภาษาชาน (Shan)
๒. ภาษาไทยถิ่นเหนือ (Northern Thai)
๓. ภาษาพวน (Phuan)
๔. ภาษาไทยกลาง (Central Thai)

^๑ J. Marvin Brown, From Ancient Thai to Modern Dialects (Bangkok: Social Science Association Press of Thailand, 1965).

๕. ภาษาผู้ไทย (Phu Thai)
๖. ภาษาลาวหรือไทยอีสาน (Lao)
๗. ภาษาไทยถิ่นใต้ (Southern Thai)

กลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ นับได้ว่าเป็นกลุ่มภาษาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้โดยตรง บรรวนได้แสดงวิวัฒนาการของภาษาถิ่นย่อยในกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ไว้ดังนี้

แผนผัง ๑ แสดงวิวัฒนาการของภาษาถิ่นย่อยในกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ (ตัดตอนจาก บรรวน หน้า ๖๘)

จากแผนผัง ๑ สังเกตได้ว่า กลุ่มภาษาไทยต้นไต้วิวัฒนาการจากภาษาสุโขทัย (ประมาณ ค.ศ. ๑๓๐๐) และวิวัฒนาการเป็น ๒ กลุ่มคือ

๑. กลุ่มนครศรีธรรมราช
๒. กลุ่มตากใบ

ก. กลุ่มนครศรีธรรมราช

บรรพบุรุษได้แบ่งภาษากลุ่มนครศรีธรรมราชออกเป็น ๒ สายคือ

๑. สายไชยา แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มย่อย คือ

๑.๑ ภาษาชุมพร

๑.๒ ภาษาไชยา แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มย่อย คือ

๑.๒.๑ ภาษาระนอง ไชยา (เป็นอำเภอนี้ในจังหวัด

สุราษฎร์ธานี) หลังสวน (เป็นอำเภอนี้ในจังหวัดชุมพร) และสวี (เป็นอำเภอนี้ในจังหวัดชุมพร)

๑.๒.๒ ภาษาตะกั่วป่า (เป็นอำเภอนี้ในจังหวัดพังงา)

และภูเก็ต

๑.๓ ภาษาเกาะสมุย (เป็นอำเภอนี้ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี)

๒. สายนครศรีธรรมราช แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มย่อย คือ

๒.๑ ภาษานครศรีธรรมราช แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มย่อย คือ

๒.๑.๑ ภาษากระบี่

๒.๑.๒ ภาษานครศรีธรรมราชทุ่งสง (เป็นอำเภอนี้ในจังหวัด

นครศรีธรรมราช) ตรัง ความสมบูรณ์ (เป็นอำเภอนี้ในจังหวัดพัทลุง)

๒.๑.๓ ภาษาหัวไทร (เป็นอำเภอนี้ในจังหวัดนครศรีธรรมราช)

๒.๒ ภาษาสงขลา แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มย่อยคือ

๒.๒.๑ ภาษาสงขลา และระโนด (เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดสงขลา)

๒.๒.๒ ภาษายะลา ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มย่อยคือ

๒.๒.๒.๑ ภาษายะลา

๒.๒.๒.๒ ภาษาสตูล

ข. กลุ่มตากใบ เป็นกลุ่มภาษาที่วิวัฒนาการจากภาษาสุโขทัยโดยตรง งานวิจัยของบวรานดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวในการแบ่งกลุ่มภาษาถิ่นที่วิจัย ซึ่งจะได้นำกล่าวต่อไปในบทที่ ๑๓ (ตอนที่ว่าด้วยการอภิปรายผล)

๑๐.๒.๒ งานวิจัยของ วิจารณ์ ศรีสุวิธานนท์

วิจารณ์ ศรีสุวิธานนท์ ได้วิจัยเรื่อง "หน่วยเสียงภาษาถิ่นตากใบ" โดยใช้ตัวอย่างคำที่เป็นแบบฉบับภาษาถิ่นไปสืบภาษณ์ผู้อพยพภาษาที่มีคุณสมบัตินี้ตามที่กำหนดจำนวน ๓ คน ในท้องถิ่นตำบลพร่อน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส เนื่องจากผู้วิจัยได้ใช้ความรู้จากงานวิจัยนี้เปรียบเทียบกับภาษาถิ่นที่วิจัย จึงได้นำมาเรียงอย่างละเอียดเป็นกรณีพิเศษ

- ก. ระบบเสียง
- ๑. ระบบวรรณยุกต์ มี ๖ หน่วยเสียงคือ
- ว.๑ ต่ำ - ระดับ - ขึ้น
- ว.๒ สูง - ระดับ
- ว.๓ ต่ำ - ระดับ
- ว.๔ กลาง - ระดับ - ขึ้น
- ว.๕ ต่ำ - ระดับ - ตก

วิจารณ์ ศรีสุวิธานนท์, หน่วยเสียงภาษาถิ่นตากใบ (รายงานการวิจัยตามโครงการวิจัยภาษาถิ่น ภาควิชาภาษาไทย คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูยะลา, ๒๕๒๓)

ว.๑ กลาง - ขึ้น - ตก

๒. ระบบเสียงพยัญชนะ

ภาษาถิ่นตากใบมีหน่วยเสียงพยัญชนะ ๒๓ หน่วย คือ /p, ph, b, t, th, d, c, ch, k, kh, ʔ, f, s, h, m, n, ð, ŋ, ʒ, r, l, w, j/

หน่วยเสียงพยัญชนะดังกล่าวทำหน้าที่เป็นเสียงพยัญชนะต้นได้ทุกเสียง

ส่วนที่ทำหน้าที่เป็นพยัญชนะท้าย^๑ มี ๗ หน่วยเสียงคือ /-p, -t, -k, -m, -n, -ŋ, -ʔ/

พยัญชนะควบกล้ำมี ๑๗ แบบ คือ /kr, kl, kw, khr, khl, klw, sr, tr, thr, br, bl, pr, pl, phr, phl, mr และ ml /

๓. ระบบเสียงสระ

๓.๑ หน่วยเสียงสระเดี่ยว (สั้น-ยาว) มี ๑๔ หน่วยเสียงคือ /i, i:, e, e:, ɛ, ɛ:, a, a:, ɨ, ɨ:, ʊ, ʊ:, o, o:, ɔ, ɔ:/

๓.๒ หน่วยเสียงสระประสม

๓.๒.๑ หน่วยเสียงสระประสมสองส่วนมี ๑๔ หน่วยเสียงคือ /ia, iu, eu, ɛu, ai, a:i, au, a:u, ɔi, oi, ua, ui, ɨa, ʊi/

๓.๒.๒ หน่วยเสียงสระประสมสามส่วนมี ๓ หน่วยเสียงคือ /iau, ɨai, uai/

ข. ข้อสังเกต

๑. วิจัยพบว่าชาวตากใบใช้ภาษาตากใบปะปนกับภาษามลายูถิ่นอยู่เป็นจำนวนมาก และมีกจะยืมหน่วยเสียงบางหน่วยจากภาษามลายูมาใช้ เช่น [ɟ] เป็นต้น ปรากฏการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นเพราะภาษาตากใบถูกแวดล้อมด้วยภาษามลายูถิ่น จึงทำให้มีอิทธิพลถ่ายทอดถึงกันทั้งรูปคำและเสียง

^๑ งานวิจัยนี้ไม่นับ /-w, -j/ เป็นพยัญชนะท้าย

๒. วิจารณ์ได้ตั้งข้อสังเกตว่าภาษาดากไบเกี่ยวข้องกับภาษาของคนไทยถิ่นไหนคนกลุ่มน้อยในสหพันธรัฐมาเลเซีย (กดินตัน)

๓. วิจารณ์พบว่าภาษาดากไบที่ใช้พูดในอำเภอตากใบ มีสำเนียงแตกต่างจากภาษาถิ่นใดที่ทั่วไปมากที่สุด แล้วค่อย ๆ คลี่คลายความแตกต่างลงในอำเภอเมืองนราธิวาส อำเภอสายบุรี อำเภอยะหริ่ง ปันนาเวระ อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี จนถึงหมู่บ้านสะกอม เทพา จังหวัดสงขลาที่มีสำเนียงที่ภาษาดากไบกับภาษาสงขลาซึ่งเป็นภาษากลุ่มภาษามลายูได้โดยทั่วไป

๔. จากการศึกษาภาษาถิ่นตากใบครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบศัพท์บางคำที่แตกต่างจากภาษามลายู แตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐานและภาษามลายู เช่น

กมีต	กลัวเหมือนกันถึงที่สุด
กวัว	โค
ลตูป	ใจใหญ่, มีน้ำใจ
ยรอง	มูม
บรอก	สู้ๆสู้ว่าก
กิมลือด	กระตือรือร้น
ชมาน	อิมจนอิตฮัด

ฯลฯ

๕. วิจารณ์ได้พบพยัญชนะบางหน่วยที่แตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐานคือ

๕.๑ พยัญชนะเดี่ยว ๒ หน่วยคือ /ก/ และ /จ/

๕.๒ พยัญชนะประสม ๔ หน่วยคือ /sr/, /br/, /bl/, /mr/ และ

/ml/

๑๐.๒.๓ งานวิจัยของวิจินต์ ฉันทะวิบูลย์ (ภาณุพงศ์)

งานวิจัยของวิจินต์ ฉันทะวิบูลย์ (ภาณุพงศ์) ที่ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงต่อไปนี้ เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาถิ่นสงขลา ซึ่งนับได้ว่ามีประโยชน์ต่อการทำวิจัยครั้งนี้อย่างมาก ตั้งแต่การเตรียมคำข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการอภิปรายผล

งานวิจัยเกี่ยวกับภาษาถิ่นสงขลาที่ผู้วิจัยใช้เป็นเอกสารอ้างอิง เพื่อประกอบ
การศึกษามี ๒ เรื่องคือ

- ๑) ความแตกต่างระหว่างภาษากรุงเทพฯ และภาษาสงขลา^๑
- ๒) The Phonology of the Syllable in Songkhla, a Southern Dialect.^๒

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษานทความ และเอกสารประกอบอีก ๒ เรื่องคือ

- ๑) การวิเคราะห์หน่วยเสียงในระบบเสียงภาษาสงขลา^๓
- ๒) "ลักษณะการออกเสียงของคำพูดในภาษาสงขลา"^๔

โดยอาศัยงานวิจัยและ เอกสารดังกล่าว ช่วยให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับระบบเสียง
และแนวการพิจารณาความหมายของคำในภาษาถิ่นสงขลา ดังนี้

ก. ระบบเสียงภาษาสงขลา

ข. ระบบเสียงวรรณยุกต์

วรรณยุกต์ในภาษาสงขลามีอยู่ ๔ เสียงด้วยกันคือ

๑) กลางท่อนข้างสูง	เสียงขึ้น	↗	๔๔	เช่น	khaa ¹	"ชา, ช่า"
๒) กลางท่อนข้างสูง	เสียงลง	↘	๔๓	เช่น	khaa ²	"ช้า"
๓) กลาง-ระดับ		┃	๓๓	เช่น	kaaw ³	"เก้า"

^๑ วชิรนต์ ฉันทะวิบูลย์, "ความแตกต่างระหว่างภาษากรุงเทพฯ และภาษาสงขลา"

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔)

^๒ Vichintana Chantavibulaya, "The Phonology of the Syllable in Songkhla, a Southern Dialect," (Thesis Submitted for the M.A. Degree of the University of London, School of Oriental and African Studies, 1959)

^๓ วชิรนต์ ฉันทะวิบูลย์, "การวิเคราะห์หน่วยเสียงในระบบเสียงภาษาสงขลา" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย ๓ หน่วยที่ ๑-๖ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, หจก. ป.สัมพันธ์พาณิชย์, ๒๕๒๔), หน้า ๑๖๔-๑๘๐.

^๔ วชิรนต์ ฉันทะวิบูลย์, "ลักษณะการออกเสียงของคำพูดในภาษาสงขลา," ใน Tai Phonetics and Phonology, Edited by Jimmy G. Harris and Richard B. Noss (Bangkok: Prachandra Printing Press, 1973), pp. 87-103.

- ๔) กลางค่อนข้างต่ำ-ขึ้น ʔ ๒๔ เช่น kaw⁴ "เกา, เก้า"
 ๕) กลาง-ระดับ-ตก ʔ ๓๓๒ เช่น khaa⁵ "คา"
 ๖) กลางค่อนข้างต่ำ-ระดับ ʔ ๒๒ เช่น khaa⁶ "คำ"
 ๗) กลางค่อนข้างต่ำ เหยินลง ʔ ๒๑ เช่น khaa⁷ "ทัว"
 ๘) สูง-ตก ʔ ๔๑ เช่น thaan⁸ faj⁵ "ถ่านไฟ"
 ๙) กลาง-ตก ʔ ๓๑ เช่น taa⁹ tum⁴ "ตาตุ่ม"

เสียงวรรณยุกต์ ๗ เสียงแรกจะเกิดในพยางค์หรือคำที่ลงเสียงหนัก ส่วนเสียง
 ที่ ๘ และ ๙ จะเกิดในพยางค์หรือคำที่ลงเสียงเบา

๒. ระบบเสียงพยัญชนะ

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาสงขลามืออยู่ด้วยกัน ๒๓ หน่วย ซึ่งเกิดในตำแหน่ง
 ต้นพยางค์หรือต้นคำได้ทุกหน่วย ยกเว้น /ŋ/ และจะเกิดในตำแหน่งท้ายพยางค์หรือท้ายคำได้
 ๔ หน่วยเท่านั้น ดังนี้

พยัญชนะต้น ๒๒ หน่วยคือ /p, ph, b, t, th, d, c, k, kh, ʔ, m, n, ñ, f, s, h, h̃, w,
 ɔ, l, ʃ, j/

พยัญชนะท้าย ๔ หน่วยคือ /-p, -t, -k, -ʔ, -m, -n, -ŋ, -w, -j/

พยัญชนะประสมมี ๗ แขนง คือ /kl, khɭ, pl, phɭ, ml, kw และ khw/

๓. ระบบเสียงสระ

หน่วยเสียงสระ มี ๒๑ หน่วยคือ /i, ii, e, ee, ɛ, ɛɛ, ɛ̃, ɛ̃ɛ̃, ɔ, ɔɔ, ɔ̃, ɔ̃ɔ̃, a, aa,
 u, uu, o, oo, ɔ̃, ɔ̃ɔ̃, ia, ɛ̃a, ua/

๔. ลักษณะโครงสร้างของพยางค์ในภาษาสงขลา

ทุกพยางค์หรือทุกคำที่เป็นคำพยางค์เดียวในภาษาสงขลา จะขึ้นต้นด้วยพยัญชนะ
 ซึ่งอาจจะเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยว หรือควบกันเป็น ๒ หน่วยก็ได้ และตามด้วยสระ ถ้าไม่มีพยัญชนะ
 ท้ายหรือที่เรียกว่า พยางค์เปิด พยางค์นั้นจะจบด้วยสระยาว คือมีโครงสร้างเป็นแบบ CVV
 หรือ CCVV และจะเกิดกับวรรณยุกต์ได้ครบทั้ง ๗ หน่วย ฉะนั้นจึงอาจเขียนเป็นรูปทวิรวม
 ได้เป็น

	$C(C)VV^{1-7}$	
ตัวอย่าง	khaa ¹	"ชา"
	khaa ²	"ข้า"
	kaaj ³	"ข้าง"
	kau ⁴	"เก้า"
	khaa ⁵	"คา"
	khaa ⁶	"คำ"
	khaa ⁷	"ค้ำ"

ถ้ามีพยัญชนะท้ายด้วย หรือที่เรียกว่า พยางค์ปิดก็จะ เกิดกับสระสั้นหรือสระยาว ก็ได้ และจะเกิดกับวรรณยุกต์ได้ครบทั้ง ๘ หน่วย เช่นเดียวกัน ซึ่งอาจจะ เขียน เป็นสูตร โครงสร้างของพยางค์ได้อีกสูตรหนึ่งคือ

	$C(C)V(V)C^{1-7}$	
ตัวอย่าง	khan ¹	"ขัน"
	khaj ²	"ไข"
	kan ³	"กิน"
	kaw ⁴	"เกา"
	khan ⁵	"คัน"
	kham ⁶	"ค้ำ"
	kham ⁷	"ค้ำ"

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อพิจารณาข้อมูลให้ละเอียดขึ้นไปอีกจะพบว่าพยัญชนะต้น ๒๒ หน่วยในภาษา สงขลา อาจจะแบ่งได้เป็น ๒ กลุ่ม เนื่องจากแต่ละกลุ่มจะเกิดกับวรรณยุกต์คนละพวกคือ

ก. กลุ่มแรก (C₁) ซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะ ๘ หน่วย ได้แก่ /k, c, d, t, b, p, ʔ, o/ ซึ่งจะเกิดกับวรรณยุกต์เพียง ๒ หน่วยคือวรรณยุกต์ ๓ และ ๔ เช่น

daam ³	"ด้าม"
tak ⁴	"ตัก"
biaw ³	"เปียว"
puu ⁴	"ปู"

ข. กลุ่มสอง (C₂) ซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะ ๑๔ หน่วย ได้แก่ /kh, s, th, ph, f, o, h, k, n, m, l, ti, w, j/ ซึ่งจะเกิดกับวรรณยุกต์อีก ๔ หน่วยไม่ซ้ำกัน คือวรรณยุกต์ที่ ๑, ๒, ๔, ๖, ๗ เช่น

khaa ¹	"ชา, ชา"
khaa ²	"ชา"
khaa ⁵	"ชา"
khaa ⁶	"ชา"
khaa ⁷	"ชา"

พยัญชนะท้ายมีอยู่ ๔ หน่วย อาจจะแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่ม เนื่องจากแต่ละกลุ่มจะเกิดกับวรรณยุกต์จำนวนไม่เท่ากันคือ

ก. กลุ่มแรก N ซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะ ๔ หน่วย ได้แก่ /m, n, ŋ, j, w/ ซึ่งพยัญชนะเหล่านี้ อยู่ด้วย เพื่อความสะดวกจะใช้ N(Nasal) แทนหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเหล่านี้ และจะเกิดกับวรรณยุกต์ทั้ง ๗ หน่วยเช่น

khan ¹	"ขัน"
tham ²	"ถ้ำ"
paaj ³	"ป้าย"
ʔooŋ ⁴	"โอง"
khaaw ⁵	"คว"
thiaw ⁶	"เที่ยว"
khiw ⁷	"คว"

ข. กลุ่มที่สอง S ซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะกักระเปิด ๔ หน่วยได้แก่ /p,t,k,ʔ/ เพื่อความสะดวกจะใช้ S(Stop) แทนหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเหล่านี้ และจะเกิดกับวรรณยุกต์ ๖ หน่วย (ยกเว้นวรรณยุกต์ที่ ๕) เช่น

khat ¹	"ชัต"
khaap ²	"ซาบ"
taak ³	"ตาก"
tap ⁴	"ดับ"
phɛɛʔ ⁶	"แพะ"
phat ⁷	"ฟัด"

จะสังเกตได้ว่านอกจากพยัญชนะท้ายกลุ่มนี้จะเกี่ยวข้องกับวรรณยุกต์แล้ว ยังเกี่ยวข้องกับความสั้นยาวของสระด้วย คือ

เมื่อพยัญชนะท้ายกลุ่มนี้เกิดกับสระสั้นจะเป็นวรรณยุกต์ได้ ๓ หน่วยเท่านั้นคือ

ว.๑, ว.๔ และ ว.๗ เช่น

khat ¹	"ชัต"
tap ⁴	"ดับ"
phat ⁷	"ฟัด"

เมื่อพยัญชนะท้ายกลุ่มนี้เกิดกับสระยาว จะเป็นวรรณยุกต์ได้ ๓ หน่วยเช่นกัน แต่เป็นคนละวรรณยุกต์กับคือ ว.๒, ว.๓ และ ว.๖ เช่น

khaap ²	"ซาบ"
taak ³	"ตาก"
phɛɛʔ ⁶	"แพะ"

ด้วยเหตุที่สามารถแบ่งพยัญชนะออกเป็นกลุ่มย่อยได้อีก เราจึงอาจแยกโครงสร้างของพยางค์ ซึ่งเขียนเป็นสูตรรวมไว้เดิมเพียง ๒ สูตร ออกเป็นสูตรโครงสร้างย่อยของพยางค์ได้รวม ๔ สูตรดังนี้

- ๑ก. $C_1(C)VV^{3-4}$
 ๑ข. $C_2(C)VV^{1-2,5-7}$
 ๒ก. $C_1(C)V(V)N^{3-4}$
 ๒ข. $C_2(C)V(V)N^{1-2,5-7}$
 ๓ก. $C_1(C)VS^4$
 ๓ข. $C_2(C)VS^{1,7}$
 ๔ก. $C_1(C)VVS^3$
 ๔ข. $C_2(C)VVS^{2,6}$

ข. ความหมาย

วจินต์น์ ภาณุพงศ์ ได้เสนอแนวพิจารณาความหมายของคำไว้ในงานวิจัยเรื่อง
 "ความแตกต่างระหว่างภาษากรุงเทพฯ และภาษาสงขลา" ดังนี้

๑. คำเดียวกันที่ใช้ในความหมายต่างกัน

คำ ๆ เดียวกันแต่ใช้ต่างกันระหว่างกรุงเทพฯ และสงขลา มีอยู่ ๒ ลักษณะคือ

๑.๑ สงขลาใช้ในความหมายกว้างกว่า

๑.๒ ใช้ในความหมายต่างกัน

๒. ความหมายเดียวกันแต่ใช้กันคนละคำ

ในความหมายอย่างเดียวกัน กรุงเทพฯ ใช้คำหนึ่ง แต่ในสงขลาใช้อีกคำหนึ่ง

เนื่องจาก

๒.๑ เพราะกรุงเทพฯ เด็กใช้ มี ๒ ประเภทคือ

๒.๑.๑ คำที่สงขลายังคงใช้เก็บปกติอยู่ แต่กรุงเทพฯ เด็กใช้กันเก็บ
 ปกติแล้ว ยังคงเหลืออยู่ในคำซ้อนเท่านั้น

๒.๑.๒ คำที่สงขลายังคงใช้เก็บปกติอยู่ แต่กรุงเทพฯ เด็กใช้เก็บ
 ปกติแล้ว ยังคงใช้อยู่ในวรรณคดีเท่านั้น

๒.๒ เพราะสงขลาได้คำภาษาอื่นมาใช้ เช่นภาษามลายู จีนและเขมร

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้กล่าวถึงคำที่ต่างกันในระหว่างกรุงเทพฯ และสงขลาอีกมาก ซึ่งยังไม่มีหลักฐานพอที่จะพิจารณาตัดสินลงไปได้ว่า ทำไมจึงใช้กันคนละคำในความหมายเดียวกัน คำจำพวกนี้มีอยู่มาก เช่น

คำที่เกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บ

คำที่เกี่ยวกับภาชนะต่าง ๆ ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้

คำที่เกี่ยวกับเกมและการละเล่นต่าง ๆ ของเด็ก

คำที่เกี่ยวกับสัตว์

คำที่เกี่ยวกับขนม

คำที่เกี่ยวกับพืชผักผลไม้

คำที่เรียกชื่อทั่ว ๆ ไป

ฯลฯ

นอกจากงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วผู้วิจัยยังได้ศึกษางานวิจัยอื่น ๆ อีกบางเรื่อง เพื่อจะได้ช่วยให้สามารถ เข้าใจระบบของภาษาถิ่นภาคใต้ละเอียดยิ่งขึ้นคือ

๑. "ระบบเสียงภาษาถิ่นย่อยของจังหวัดนครศรีธรรมราช" ของจรรยา สมนึก^๑ งานวิจัยนี้เป็นการศึกษา เปรียบเทียบเสียงและระบบเสียงของภาษาถิ่นย่อยจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่พูดกันในชีวิตประจำวันในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดนครศรีธรรมราชทั้ง ๑๖ อำเภอ ผู้วิจัย ได้วิเคราะห์เสียงวรรณยุกต์ พิภพขณะและสระ เพื่อดูความคล้ายคลึง และความแตกต่าง

^๑จรรยา สมนึก, "ระบบเสียงภาษาถิ่นย่อยของจังหวัดนครศรีธรรมราช," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕)

ซึ่งจะนำไปใช้ เป็นเกณฑ์ในการแบ่งเขตภาษาย่อย และนำมาเปรียบเทียบกับเสียงและระบบเสียงในภาษาไทยมาตรฐาน

๒. "การใช้ลักษณะทางสัทศาสตร์ของสระสูงในการแบ่งเขตภาษาถิ่นในจังหวัดตรัง กระบี่ พังงา และภูเก็ต" ของเจริญขวัญ ธรรมประติษฐ์^๑ งานวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งสำรวจ ศึกษาภาษาถิ่นในจังหวัดตรัง กระบี่ พังงาและภูเก็ต โดยการเปรียบเทียบลักษณะทางสัทศาสตร์ของสระสูงในคำ เพื่อที่จะนำผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะทางสัทศาสตร์ของสระสูงมาเป็นเกณฑ์ในการทำแผนที่แบ่งเขตภาษาถิ่นย่อย พร้อมทั้งเพื่อที่จะเปรียบเทียบว่า การใช้ลักษณะทางสัทศาสตร์ของวรรณยุกต์มาแบ่งเขตภาษาใน ๔ จังหวัดดังกล่าว มีผลตรงกันหรือไม่อย่างไร

๓. เสียงและระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๑๖ อำเภอ ของธีระพันธ์ ล.ทองคำและคณะ^๒ ซึ่งเนื้อหาของการวิจัยมี ๓ เรื่องที่สำคัญคือ

(๑) ระบบและลักษณะทางสัทศาสตร์ของวรรณยุกต์ พยัญชนะและสระ

(๒) การแบ่งกลุ่มของภาษาถิ่นย่อยในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้ระบบวรรณยุกต์ พยัญชนะ และสระบางตัวเป็นหลัก

(๓) เปรียบเทียบเสียงในภาษาไทยถิ่นสุราษฎร์ธานีกับภาษาไทยมาตรฐาน

๔. งานวิจัยเรื่อง "Toward a Model of Southern Thai Diglossic Speech Variation" ของ Anthony Van Nostrand Diller^๓ งานวิจัยนี้ได้

^๑ เจริญขวัญ ธรรมประติษฐ์, "การใช้ลักษณะทางสัทศาสตร์ของสระสูงในการแบ่งเขตภาษาถิ่นในจังหวัดตรัง กระบี่ พังงา และภูเก็ต," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔)

^๒ ธีระพันธ์ ล.ทองคำและคนอื่น ๆ, เสียงและระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๑๖ อำเภอ (กรุงเทพฯ : โครงการวิจัยภาษาไทยและภาษาพื้นเมืองถิ่นต่าง ๆ, ๒๕๒๑)

^๓ Anthony V.N.Diller, "Toward a Model of Southern Thai Diglossic Speech Variation" (Ph.D.dissertation, Cornell University, 1976).

ศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ทุกจังหวัด โดยผู้ช่วยค้ำตามพื้นที่ต่าง ๆ ประมาณ ๑๕๐ ตัวอย่าง
กล่าวคือ เป็นกลุ่มตัวอย่างของภาษาไทยถิ่นใต้ ๑๐๐ ตัวอย่าง และภาษาไทยกรุงเทพฯ
๕๐ ตัวอย่าง ในการเก็บข้อมูลได้บันทึกเสียงโดยใช้เทปและควบคุมตัวแปร เช่นรูปแบบ
ของการพูดให้เป็นธรรมชาติที่สุด และจะเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรในเรื่อง เสียง คำศัพท์
และการเรียงคำ โดยเปรียบเทียบระหว่างภาษาไทยถิ่นใต้กับภาษากรุงเทพฯ ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย